

tér *)

Évtizedes pártfogását... cipőgyár, a tavaszi sorozatos rendkívüli zített elő. Így többek március hó 1 és április fióküzleteinkben kész- minden pár cipővel egy- al ellátott egy-egy sors- adunk igen tisztelt ve- gyek az alanti Lei készpénz ajándék sor- részt.

— — —	Lei 25.000
— — —	Lei 10.000
— — —	Lei 25.000
— — —	Lei 10.000
— — —	Lei 30.000
— — —	Lei 100.000

március 25., második 15.

üzjegyzői tanusítvány... k kirakatában ki van... Gheorghe kir. kőp... Oradea, Str. Cosbuc

Cipőgyár R-T Oradea

közöltekért felelőssége

rdetésch

elyiség. Az Egyetem... yomdahelyiség nyomd... ra is május 1-re bérbe... i dr. Sebestyén Józse... Unirii 20.

RESS-

ahusszarnok

en olvasztott liba- libabőr 65 lejért minden mennyiség- stől hus, stb.

M. cég Oradea

lakás azonnalra Egyetem ucca 3. H

szobás lakás azonnal Str. Basarabia (H Házfelügyelőnél.

ló, praxissal, nagy r. vallásu fogorvosu Kammer Cluj, Stra

atu kézimunkák me sike kézimunkaszalon

és könyvelő, magy dással, perfekt rom zést és könyvelést, zézést és minden író sések „Adminisztrat kéretnek.

elő, 42 éves, vagyo beletes, tehermentes ne megfelelő hozomá Harmonizáló” jeligé

kétszer háromszó Malom u. 16. Érteke

kétszer háromszobás Malom u. 16. Értekezni

ztosító társaság Tár aranciakepes képvis k „Produkciónképes” a.

mulókat felelőség m lőkészít egyetemi b ban.

ta gyermek

egrázó zsidó regény lej és portó

AZ ÚJ KELET SZTÁLYÁN

XIV. EVF. • 50 SZAM Cluj—Kolozsvár, 1931 március 3 Kedd 5691 ÉV Adar 14

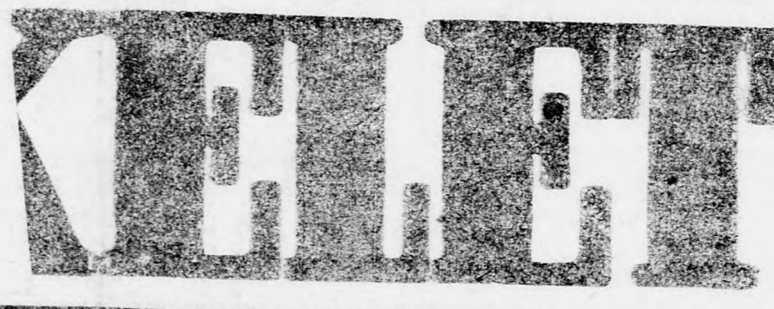
Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Str. Baron L. Pop (v. Brasen) ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK: Félévre 600 lej Negyedévre 320 lej Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK: Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem) Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint vétetnek fel

RENDELŐ FELTÉTELEK

De a zsákmányra nem nyujtották ki kezüket

Írta: Dr. Lövy Ferenc

Egy régi legenda szerint már Mózes elgondolkozott, mikor még ott élt Fáraó udvarában és látta testvéreit a rémséges rabszolgasorsban nyomorogni: mi báne lehet ennek a népnek, hogy úgy és annyit szenved, mint a világ egyetlen népe sem! De négyezer éves példátlan küzdelem után ép oly jogosult a kérdés: mi érdeme van a zsidóságnak, hogy egy egész világ gyűlöletének és támadásának pergőtüzében fenn tudott maradni, sőt tagadhatatlanul részt vett és vesz az emberiség fejlődésének irányításában? „A világtörténet világitélet”, mely nem ismer kivételt, kedvezést és „erények által küzd fel magát egy nép” — állapította meg már böles Salamon és bizonyítja az emberiség egész története. Most csak egy történeti tényre akarok rámutatni, mely élesen rávilágít a zsidó mentalitásra, mely ösidők óta eredeti uton, külön csapásban halad, melyről a vélemények eltérhetnek, de amely mindenkör jellemző a zsidóságra és amely megérteti, micsoda erők és erények tartották fenn a zsidóságot.

Az első zsidó országot megsemmisítő babilon világbirodalmat Cyrus perzsa király döntötte meg, aki harmadfélezer évvel megelőzte a mai angol politikát és a vele ellenséges Egyiptom határán egy megbízható népet akart tudni. Ezért mingyárt uralkodása kezdetén megengedte, hogy a Nebukadnecár által elhurcolt zsidóság hazatérhessen ősi hazájába, Judeába. Még a jeruzsálemi templomból elzsákmányolt szent edényeket is kiadta a hazatérőknek, hogy ezzel is lekötélje őket. Jól is számított. A perzsák tényleg lehengerezték Egyiptomot és zsidó határőröket helyeztek el a nubiai határon. Egy ily telepnek romjait körülbelül 30 évvel ezelőtt fedezték fel, megbecsülhetetlen irrott emléket hozva napvilágra a zsidóknak a perzsa fenhatóság alatti életéről. A perzsa királyok mindig jól bántak a zsidókkal, kik adójukat fizették, majd nem függetlenségben, zavartalanul éltek ottan. Csak egyszer fenyegette őket veszély, mely azonban csaknem végromlásba döntötte az egész zsidóságot, hiszen akkor a zsidóságnak csaknem teljessége perzsa fenhatóság alatt élt.

Achasveros, vagy görög névvel Xerxes perzsa király, aki egész Egyiptomot meghódította, de a görögök által Salamisnál csufos vereséget szenvedett, szeszélyes kényur volt, ki állítólag a tengert megkorbácsolta, mert hajóhada egyszer a tengeri viharban elpusztult. A szentírás „Eszter” könyve meszterien jellemzi e korlátlan hatalmu uralkodót, aki egy különös kívánsága nemteljesítéséért feleségét, a királynét is kivégeztette. Ez a király egyizben egy Hámán nevű főemberét tette kormányára, aki kénye-kedve szerint intézte a hatalmas birodalom sorsát. Hámán, miért miért nem, — ami igazán mellékes, — megharagudott a zsidó Mordechájra és el akarta őt pusztítani. De nem volt elég neki, hogy Mordecháj életére tört, de vele együtt Mordecháj egész fáját, népét is ki akarta irtani. Milliőkat egyért! Megrágalmazta tehát a király előtt az egész zsidóságot és rendeletet eszközölt ki Achas-

Mit tartalmaz Rosenberg képviselő parlament elé terjesztett állampolgársági javaslata

Nyílt színvallásra kényszeríti a kormányt a parlamenti iniciatívából beterjesztett állampolgársági javaslat

Ha a kormány komolyan ígérte az állampolgársági törvény revízióját — a többség meg kell szavazza a javaslatot

Bucuresti-Bukarest, március 2. (Az Új Kelet tudósítójától.) Nemcsak az ellenzéki parlamenti csoportok, de a többségi képviselőknek is egyrésze is hónapokon keresztül egyre türelmetlenebbül várta, hogy mikor készíti el a kormány azokat a törvényjavaslatokat, amelyek a nemzeti parasztpárt ellenzéki korszakában a párt programjának integrális részét képezték, de amelyről egyre kevesebbet beszéltek a pártvezérek, mihelyt a miniszteri bársonyszékbe kerültek.

Az elégedetlenség egy új és radikális eszközhöz nyúltak, amely nyílt harcot hirdet annak a halogató politikának, amely a szó szoros értelmében elamerikázza a demokratikus közélet megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges törvényjavaslatok elkészítését. Minthogy a kormány szisztematikusan feledkezik meg különböző ígéreteiről, egyre több törvényjavaslat készül el parlamenti iniciatívából, hogy így kényszerítsék a törvényhozás két házában nemzeti parasztpárti többséget arra, hogy az egyes kérdésekről nyílt ítéletet mondjanak.

Nemcsak a szocialista frakció szerepel ilyen törvényjavaslattal, amely tudvalevőleg a kormány által régen ígért vagyonrevíziót kívánja kodifikálni, hanem maguk a kormánypárti képviselők is vagy már beterjesztettek, vagy beterjeszteni készülődnek ilyen törvényjavaslatokat.

Parlamenti iniciatívából

A kamara szombati ülésén, mint már vasárnapi számunkban jelentettük, Rosenberg beszarábiai kormánypárti képviselő, száz képviselő aláírásával parlamenti iniciatívából javaslatot terjesztett be az állampolgársági törvény módosításáról. Ezt a módosítást a kormány nemcsak az ellenzéki padsorokban ígérte meg, hanem kormányra kerülése óta is több ízben tett ünnepélyes és formális ígéretet a kérdés

végre rendezésére. Ez az ígéret azonban csak ígéret maradt, az állampolgári jogtól igazságtalanul megfosztottak tömegei továbbra is kétségbeesett állapotban élnek, fejük fölött állandóan ott lebeg a kiutasítás Damokles kardja. Tíz és tízezerre rug azoknak a száma, akiket az állampolgársági törvény hiányosságai és a törvény rossz alkalmazása hontalanokká tettek. Ezeknek a szerencsétlen hontalanoknak érdekében készült el Rosenberg képviselő törvényjavaslata és a parlamen-

A parlamenti iniciatívából beterjesztett törvényjavaslat szövege

„Az 56. szakasz első és második bekezdése a következőképpen módosul:

„Román állampolgároknak tekintetnek, anélkül, hogy valamely formalitásnak eleget tenni kényszerülne az azok lakosok, akik az egyesülés idején a volt osztrák-magyar monarchia és Oroszország alattvalói voltak, ha a csatolt területeken, vagy a régi királyságban laktak és 1924. február 24. után nem optáltak érvényes módon valamely más állampolgárságra.”

Ugyanezen szakaszba a következő új bekezdés iktatódik be: „Román állampolgároknak tekintetnek azok, akik bár kivándorlásra készülve, lemondtak a román állampolgárságról, nem vándoroltak ki, nem nyerték el más állam alattvalóságát s eleget tettek a sorozási törvény rendelkezéseinek.”

A 64. szakasz a következőképpen módosul:

„A jelenlegi törvény kihirdetésétől számított hat hónapi terminus adatik, amely időponton belül az állampolgárság megállapításával megbízott közigazgatási szervek hivatalból be fogják irni az állampolgársági listákba azokat a lakosokat, akiket különböző bizottságok kihagytak, vissza-

ti iniciatívából beterjesztett törvényjavaslat tárgyalásánál ki kell derüljön, hogy a kormány és a parlamenti többség egyáltalában homolyan gondolta-e azt az ígéretet, hogy az állampolgári listából jogtalanul kimaradt tömegeket utólag felveszik az állampolgári listába. Ha komolyan gondolták az ígéretüket, akkor nincs más hátra egyéb, mint egyhangulag megszavazni Rosenberg beszarábiai képviselő javaslatát, amely teljes szövegében így hangzik:

utasítottak, vagy kizártak, de akiknek az 1924. február 24-i törvény értelmében még is joguk van az állampolgársági listába való felvételre.

Bármely személy, aki nincs megelégedve azzal, hogy felvették a listába, vagy kihagyták, vagy kizárták, a listák kifüggesztésétől számított hatvan napon belül fellebbezhet a fellebbezési bizottsághoz. A fellebbezést az illetékes primáriánál kell bejelenteni. Ugyancsak fellebbezési joga van az igazságügy és belügyminisztériumoknak.

A fellebbezési bizottság által megállapított ítélkezési terminusra beidőzendők a felek. Az időzóra rávezetendő, hogy tartoznak magukkal hozni az ügyük támogatásához szükséges aktákat.

A fellebbező bizottságok döntései elleni felfolyamodást a döntés kihirdetésétől számított 30 napon belül kell a fellebbezési bizottságok jegyzőségénél bejelenteni.

Ha bárkit is a törvény által előirt terminuson belül újból kihagynának az állampolgársági listából, bármikor az illetékes járásbíróshoz folyamodhatik, mint első fórumhoz, állampolgársági minőségének elismertetése végett.”

vérostól, hogy az óriási perzsa birodalom 127 tartományában egy napon gyilkolják le a zsidókat és vagyonukat zsákmányolják el. A nóta vége, — mint azóta is minden zsidóüldözésnél — a zsidók vagyonának prédára adása. Ez kell a népnek!

Azonban a kocka az utolsó percben megfordult és a bitófára, melyet Mordechájnak állítottak, Hámán került, kinek helyére, — az akkori időkben és oly korlátlan kényurnál, mint Achasveros volt, nincs ezen mit csodálkozni, — Mordecháj került a perzsa birodalom élére, kiről kiderült, hogy egyszer régebben a király életét megmentette, továbbá, hogy nagybátyja Eszter királynénak, ki felnevelte az árvaságra jutott leánykát, kiből az akkori szépségversenyen „Miss Perzsia”, majd a hatalmas perzsa birodalom királynéja lett. Nem tudni törődtek-e vele az akkori fajperzsák, vagy nem.

Mordecháj amint a kormány élére

jutott, mindent megtett, hogy a zsidóságról a fenyegető vést elhárítsa. Rendeletek repültek a birodalom minden részébe, azonban a félrevezetett, felizgatott nép a kijelölt napon mégis várta a zsidó vagyonok elkobzását, felosztását. Mikor pedig becsapva és megcsalva látta magát, erőszakhoz folyamodott. A zsidók azonban felváltak készülve és hatalmazva ellenük fegyveresen eljárni és egyszer tényleg töbözöltek gyűlölköik és ellenségeik leverésében. Ők is emberek voltak és úgy tettek, mint ezelőtt és azóta is a győzők a legyőzöttekkel. Csak egyben nem. Csak egyben tértek el a világ összes győzteseitől. Csak egyben maradtak zsidók: a zsákmányra nem nyujtották ki kezüket!

Lehet, hogy akkor is, most is sokan azt mondják, hogy ez nem valami okos dolog; hogy az ellenséget tönkre kell tenni, meg kell semmisíteni, ki kell fosztani, de az Eszter könyve mégis —

és bizonyára nem ok nélkül háromszor is kiemeli: „de a zsákmányra nem nyujtották ki kezüket.” Pedig a király ki-mondottan ezt is megengedte nekik, kényükre, kedvükre bizva összes ellenségeiket.

A zsákmányolás nem zsidó erény. Az első zsidó állam pusztulása után a már akkor is annyiszor kizsákmányolt zsidóság nem akart többé zsákmányolni. A zsidóság hirdette először az örök béke eszméjét, hogy eljön az idő, amidőn a kardokból kaszát kovácsolnak, amidőn békében lakik a farkas a bárányal. Ha késik is, el fog jönni ez az idő, ami után most még jobban vágyódik az emberiség, de előbb le kell szokni a zsákmányolástól. Addig nem lehet és nem is lesz világbéke, míg meg nem értik és nem követik az egykor hatalomra és gvőzelemre került zsidók példáját. Kikről azt mondja az Irás: „de a zsákmányra nem nyujtották ki kezüket!”

Jön! Ket sziv egy keringőben **Jön!**
Zwei Herzen in % Takó
Nagyszerű filmperegett a
SELECT MOZGÓBAN

Leleplezték dr. Eisler Mátyás arcképét

A kolozsvári kongresszusi hitközség Chevra Kadisájának felemelő ünnepe

Kolozsvár, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári kongresszusi hitközség Chevra Kadisája vasárnap este a hagyományos zsinai adari ünnepeket felemelő aktussal tette emlékeztetéssé. Ezen az ünnepeken, amely a hitközségi óvoda tágas termeiben zajlott le, leleplezték meghódított dr. Eisler Mátyás főrabbi festett arcképét, amelyet Hévízi Pirinél, a tehetséges, fiatal festőművészről rendelt meg a hitközség vezetősége.

Az ünnepség este hét órakor kezdődött a kolozsvári zsidó közületek: az ortodox hitközség, az ortodox Chevra, a Zsidó Nemzeti Szövetség, a jótékony Nőegylet, a WIZO és számos más egyesület képviselői és nagy, előkelő közönség jelenlétében.

Somogyi Miksa, a kongresszusi Chevra elnöke, a terem pódiumára helyezte és fehér lepellel lefedte a képét. Megindult szavakban emlékezett meg a közönség felejtethetetlen lelkipásztoráról, a tudósról, a község intézményeinek apai gondozójáról, akit most ünnepelt volna a közönség negyvenéves papi működése alkalmából. Fájdalom, a várakozás öröme gyászszá fordult és amikor most a hitközség átveszi a képet, hogy időtlen időkig megőrizze emlékét, Kolozsvár és Erdély zsidóságának eme nagy férfiaról, igéri, hogy a hitközség és annak minden intézménye Eisler Mátyás szellemében fog továbbra is működni.

Lehullott a lepel és a Chevra elnöke imaszerű invokációval fordult a kép felé, Isten áldását kérve a községre, amelyre Eisler Mátyás negyven esztendőn át letelegszőbb energiáit, felekölt szellemét és zsidó érzéseit árasztotta.

Dr. Fischer József kamarai képviselő, a hitközség elnöke, a község nevében átveszi a képet és igéri, hogy azt a tanácssteremben fogja elhelyezni. Nemcsak a képet akarjuk megőrizni — ugymond — hanem Eisler Mátyás szellemét is. Méltatlan lenne nagy rabbink emlékéhez, ha egyszerűen megmaradnánk a gyász mellett. A főrabbi emléke kell hogy intézményeinkben valósuljon meg. Bejelenti, hogy a megboldogult utolsó akaratának szellemében megalakult az erdélyi zsidó könyvtár. Ez a könyvtár, amelynek alapját Eisler Mátyás hagyatéka képezi, kell hogy egy nagy kulturintézménnyé alakuljon ki. Nemcsak olvasási célokra, hanem kutató célokra kell hogy szolgáljon a könyvtár és aki el akar mélyülni a zsidó szellemi élet területein, a könyvtár révén a legjobb eszközökhöz tud hozzájutni. A tudományt és önművelést fogja célozni a könyvtár. A hitközség előjárásága elhatározta, hogy átír Erdély összes zsidó hitközségeihez és felekezeti arnyalatra való különbség nélkül szólitja fel őket a könyvtár felállítására érdekében. A rendszertelenül és fogvatékos eszközökkel dolgozó könyvtárak helyébe egységes nagy könyvtárat létesítünk. Már két évvel ezelőtt — mondotta dr. Fischer József — a Zsidó Nemzeti Szövetségben elhatároztuk a népkönyvtárak felállítását. Főrabbinak már akkor készséggel ígerte meg közreműködését. Utolsó hozzám intézett levelében is megemlítette ezt. Azonban az akció csak akkor lehet eredményes, ha az egész zsidóság összefog a cél elérése érdekében.

Dr. Fischer József beszéde után a jelenlévők chevra-lakomához ültek. A Chevra fennállásának tizéves évfordulója alkalmával rendezett vacsora emelkedett hangulatban folyt le és a felszólalók valamennyien dr. Eisler Mátyás emlékének hódoltak beszédeikben. **Somogyi Miksa,** a Chevra elnöke elbarnította az év halottait. Mikor a halottak felsorolásában dr. Eisler Mátyáshoz ért el, a jelenlévők felállással hódoltak az elhunyt főrabbi emlékének. **Somogyi Miksa** ismertette ezután a Chevra működését. Ezután **Klein Elijahu** rabbi emelkedett szólásra és magasztalva beszédeben méltatta az elhunyt főrabbi érdemeit.

— Adár hó hetedikén — mondotta

Klein Elijahu — Mózes halálának évfordulóját ünnepli világszerte a zsidóság. Adár hó hetedikén a mózesi gondolat emlékére, az a nap a zsidóság történetében, melyben a zsidó közösség és zsidó egymásrautaltság szükségességének átérzését mélyíti ki a zsidó népben. Mózes halála óta mindenütt támadtak a zsidóság nagyjai, Mózes utódai, akik továbbították a népben ezt a gondolatot és életünk munkáját áldozták fel a zsidóságért.

Bécsben tárgyalások folynak a romániai puhafakartell felújítása érdekében

A romániai puhafatermelők Accordo cég alatt alakult kartellje még a múlt év folyamán megszűnt. Értesüléseink szerint a belföldi fatermelők között az utóbbi hetekben tárgyalások indultak a kartell felújítása érdekében. Hír szerint az új kartellorganizáció nemcsak ár- és kondíció tekintetében, hanem a termelés kontingentálására vonatkozólag is megállapodásokat tartalmazna.

Az új kartell létrehozásánál az érdekeltek az 1912. évben kötött puhafaegyezmény rendelkezéseit kívánják alapul venni és a megállapodásba a romániai fatermelőkön kívül a cseh-szlovák és lengyel fatermelőket is bevonják. A tárgyalások Bécsben folynak.

Nincs szó Lelbach Irén és Habsburg Albrecht válásáról

A hercegné áldott állapotban van és gyermekének a spanyol király lesz a keresztapja

Szabadka, március 3. Lelbach Irén, Habsburg Albrecht volt magyar trónkövetelő felesége, aki mint ismeretes, szabadkai származású, a napokban Szabadkán tartózkodott. Ittlétéről csak közeli rokonai és édesanyja tudtak, mert a főhercegné kerülni akart minden nyilvános szereplést. Öt napi tartózkodás után Lelbach Irén tegnapelőtt édesanyjával együtt visszautazott Budapestre.

A szabadkai sajtó Habsburg Albrecht újabb szabadkai látogatásával kapcsolatban úgy értesült, hogy egyáltalán nincs szó a fiatal pár válásáról. Ezt a hírt Albrecht szülei lanszorították, hogy ezzel is kikényszerítsék a válást. Frigyes főherceg és felesége Izabella főhercegné semmi esetre se akarják elismerni Albrecht Londonban kötött polgári házasságát. Közismert befolyásuk révén sikerült is elérniük a Vatikánál, hogy a Szentatyá nem adta beleegyezését Lelbach Irén első egyházi

házasságának megsemmisítéséhez és emiatt Albrecht helyzete igen kényes. A római katolikus egyház szabályai szerint ugyanis az a kapcsolat, amely ma a fiatal pár között van, vadházaságnak számít.

Munkatársunk úgy értesült, hogy májusban vagy júniusban örvendetes családi esemény bekövetkezését várják Albrechtéknál és a fiatal főherceg már keresztapát is keresett a születendő gyermek számára. Hír szerint Alfonz spanyol király megígérte, hogy ő tartja keresztvív alá a gyermeket.

Annak idején bizonyára élénk vitára ad majd alkalmat az a kérdés, hogy a születendő gyermeknek meg lesznek-e hercegi előjogai. A törvények nem ismernek morganatikus házasságot és így valószínű, hogy Albrecht szüleinek minden ellenkezése ellenére is hercegi rangja lesz Lelbach Irén születendő gyermekének.

A gazdasági válság megrendítette a két legnagyobb német progresszív polgári lap anyagi alapjait is

Berlin, március 3. A német sajtóban erős vihar dül, de ezuttal a vihar magát a lapokat kezdte ki. A gazdasági válság elérte a lapokat is. Hogy milyen kapcsolat van a gazdasági élet és az újságok között, erről bővebben nem kell beszélni. Mindenki tudja, hogy a lapok hirdetésekkel élnek és ha rosszul mennek az üzletek, akkor a hirdetések is csökkennek s ezzel egyenes arányban esnek a lapok bevételei is. Ma ugyanis alig van lap, amely csak előfizetőiből meg tudna élni.

A gazdasági válság — mint említettük — elérte a sajtót is és éppen az úgynevezett nagy lapok küzdenek a leg-

nagyobb nehézségekkel. Első helyen említjük a „Frankfurter Zeitung”-ot. A liberalizmusnak ez a régi, tiszteletreméltó orgánumát kezdi utólni a végzet. A nagymultu lapot eddig senki sem tudta megszerezni, sem Bismarck, sem Ludendorff, sem Stinnes.

A „Frankfurter Zeitung” nem kapitulált Bismarck előtt, éppen úgy a háboru alatt nem adott helyt Ludendorff követelésének, hogy olyan cikkek jelenjenek meg a lapban, amelyek a német hadvezetőségnek kellemesek voltak s a lap irányával ellenkeztek. Stinnes szerette volna megkaparintani a lapot, de hiába. 1930-ban azután meg-

változott a helyzet. Anyagi nehézségek arra kényszerítették a lapot, hogy segítség után nézzen és a Farbenindustrie volt az, amely kölcsön, illetőleg értékpapírváltás formájában segítséget nyújtott a kiadóvállalatnak. És a Farbenindustriának messzemenő céljai vannak a „Frankfurter Zeitung”-gal, amelyet nemcsak saját üzleti és gazdasági érdekeinek előmozdítására akar felhasználni, hanem bizonyos politikai célokra is, amelyek a Hitler-felé való közeledés koncepciójának vonalán mozognak. Hogy lehetséges lesz-e a lapot erre a politikai vonalra hozni s amelyet a lap politikai és közgazdasági súlyát megtartani, nagyon problematikus. Nagyon kézenfekvő, hogy a politikai irányváltás következtében a világlápból egész egyszerű délnémetországi, lokális jelentőségű orgánum válna.

A szerkesztőségben ez a változás már érezhető hatását. Feiler Arturnak, a kiváló közgazdászknak már felmondtak és még több kiváló személyiségre, akik egyéniségük bolygató rányomják a lapra, ugyanez a sors vár. Demokratikus körökben a „Frankfurter Zeitung” sorsát, amelyet mint a tüke előretörésének szimptomáját bírálnak el, élénk sajnálattal kísérik.

Berlini sajtókörökben arról suttognak, hogy a „Berliner Tageblatt”-nak szintén alapvető változásokra kerül a sor. A változások keretét még nem ismerik pontosan, de hír szerint Theodor Wolff kiválasztása a szerkesztőségéből bizonyosra vehető. Szinte hihetetlenül hangzik, hogy Theodor Wolff többé nem főszerkesztője a „Berliner Tageblatt”-nak.

Állítólag Ullsteinéknél is változások várhatók, miután az elmúlt évben dr. Franz Ullstein már a háttérbe szorult és Georg Bernhard kikerült a „Vossische Zeitung” főszerkesztői pozíciójából.

A Tagebuch-koncernhez tartozó „Der Montag Morgen”, egy bátor baloldali polgári orgánum anyagi nehézségek miatt a közeljövőben megszűnik. Egyébként az utóbbi időben ennél a lapnál már erős tartalmi visszaesés volt észlelhető s ha a lap megszűnik, akkor a haladó polgárság egy bátor szócsovév veszti el.

A gazdasági válság orkánja végigzug a német sajtón és különös, hogy éppen baloldali lapok esnek áldozatul ennek a viharoknak.

Elmarad a zsidó iparosok bálja

A zsidó iparossegédek március 3-ra tervezett bálja — a bójtre való tekintettel — elmarad. A bál rendezősége élén Rosenberg Mór szabómester — mint elnökkel — felkereste az Árvagondozó kolozsvári helyi csoportjának elnökét és megajánlta az elszámolást, bemutatva az összes gyűjtőleveket, valamint a felderült kiadásokról szóló hivatalos nyugtákat.

A bál rendezősége felajánlotta az Árvagondozó javára a tiszta jövedelem 20 százalékát. Minthogy azonban a bál elmarad, az elszámolás alapján kimutatott tiszta jövedelmet, összesen 1100 lejt teljes egészében az Árvagondozónak engedték át.

Az összeg átvételét, valamint az elszámolás helyességét ezután is igazoljuk.

Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyicsoport

Bretter Erzsébet titkár Dr. Leitner Fülöp elnök

— Briand jegyzékét intéz a magyar kormányhoz Károlyi Mihály érdekében. Párizsból jelentik: Gernout képviselő tegnap a kamara külügyi bizottságában kitért gr. Károlyi Mihályknak annakidején állítólag Franciaország érdekében elkövetett kényszerítés miatt Budapesten történt elítélésére és kijelentette, hogy az ítélet ellentmond a trianoni békeszerződés szövegének és szellemének. Paul Boncourt képviselő vezetése alatt ebben az ügyben szocialista küldöttség kereste fel Brüben francia külügyminisztert és kérte, hogy diplomáciai úton tudakozódják Károlyi Mihály gróf elítélésé ellen. Briand megígérte, hogy ebben a kérdésben jegyzékét intéz a magyar kormányhoz.

Vaida vo
mánypárt

A vasár

Bucuresti-Buk
Kelet tudósítójá
délőlött Miron
tertanácsot tar
tárgyát kizáróla
lások képezték.
te azokat a táv
ket az utóbbi n
től kapott. A j
mány tagjai me
mákat. A minis
és a kölcsön me
sításait távirati
ügyminiszterrel

A Ba
a kül

Különösen él
a külföldi ellen
meretes, a külf
hogy Roger Au
ebben az évben
töltse be az ell
Nacionala melle
gatosága azonb
akart ennek a f
Mironescu min
melátogatta Bu
zót és Burilean
sen kifejtette
a Banca Natio
teszik Auboin m
bitásához való
presztizskérdés
ör működésének
országban. Ausz
ban is működte
egyikük mandá
ták meg az ere
minuson tul. M
dekek fűződnék
nem ismeri Ron
nyeit és éppen
meglehetősen m
sított olyan
konciliánsabb
jobb eredmény
nemzetgazdaság
leanu mindene
Banca Nacionala
veit bármikor
A megbeszélés
értelmű utasítás
vici Mihályknak
meggondolásból
Párizsban. A r
hajlandók volta
Auboin párizsi
névleges ellenőr
karestbe a Ban
nek felülvizsgál
gadták el ezt az
a pillanatban a
a helyzet az, ho
vagy bukik a k
valószínűség sz
kötni.

Bucuresti-Buk
meretes, az erd
lők körében na
dik Serban pro
sági kamarák e
tása miatt. Az
Az erdélyi képi
leahat, akit arra
Serban jelöltség
hogy az elnöki t
je, ezzel szembe
volt beszarabia
akarja megválas
lyi képviselők
kormánypárti kö
caranisták Potá
minisztert akar
tani. Erre az erd

UJ! mi
Autó
és az autójavitó
zetése, autógum
Vidékre
Lepa

Vaida volt belügyminiszter vasárnapra Kolozsvárra összehívta a kormánypart erdélyi parlamentereit

A külföldi ellenőr kérdésén áll, vagy bukik a kölcsön

A Banca Nationala nem akarja Auboint Bukarestben látni, de szívesen küldi el neki Párizsba könyveit

A vasárnapi kolozsvári értekezlet fog dönteni a erdélyiek álláspontjáról

Bucuresti-Bukarest, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délelőtt Mironescu elnökle az alatti minisztertanácsot tartották. A minisztertanács tárgyat kizárólag a párizsi kölcsöntárgyalások képezték. A miniszterelnök ismertette azokat a távirati jelentéseket, amelyeket az utóbbi napokban Popovici Mihálytól kapott. A jelentések alapján a kormány tagjai megvitatták az egyes problémákat. A minisztertanács állásfoglalását és a kölcsön megkötésével kapcsolatos utasításait táviratilag közölték Popovici pénzügyminiszterrel.

A Banca Nationalának nem kell a külföldi szakértő

Különösen élénk vitákra adott alkalmat a külföldi ellenőrzés problémája. Mint ismeretes, a külföldi bankárok azt kívánták, hogy Roger Auboin, akinek mandátuma ebben az évben lejár, további három évig töltsen be az ellenőr funkcióját a Banca Nationala mellett. A román jegybank igazgatója azonban eleinte hallani sem akart ennek a feltételnek a teljesítéséről. Mironescu miniszterelnök az elmúlt héten meglátogatta Burileanu jegybankormányzó és Burileanu ez alkalommal részletesen kifejtette azokat az okokat, amelyek a Banca Nationala számára lehetetlenné teszik Auboin mandátumának meghosszabbításához való hozzájárulását. Elsősorban presztizskérdés Románia számára az ellenőr működésének megszüntetése. Magyarországon, Ausztriában és Lengyelországban is működtek hasonló ellenőrök, de egyikük mandátumát sem hosszabbították meg az eredetileg megállapított terminuson túl. Másodsorban gyakorlati érdekek fűződnek ehhez a kérdéshez. Auboin nem ismeri Románia specifikus körülményeit és éppen ezért túlságosan elméleti és meglehetősen merev magatartást tanúsított olyan kérdésekben, amelyekben konciliansabb szellemmel kétségtelesen jobb eredményeket lehetett volna a nemzetgazdaság javára elérni. Burileanu mindenesetre leszögezte, hogy a Banca Nationala készséggel bocsátja könyveit bármikor Auboin ur rendelkezésére.

A megbeszélés alapján Mironescu ilyen értelmű utasítást küldött Párizsba Popovici Mihálynak. A tárgyalások ebből a megfontolásból kiindulva folytatódott Párizsban. A román kormány képviselői hajlandók voltak belemenni abba, hogy Auboin párizsi székhellyel megmaradjon névleges ellenőrnek, időnként utazzék Bukarestbe a Banca Nationala ügyvezetésének felülvizsgálására. A bankárok nem fogadták el ezt az ellenjavaslatot és ebben a pillanatban a bukaresti jelentés szerint a helyzet az, hogy az ellenőr kérdésén áll, vagy bukik a kölcsön, amelyet minden valószínűség szerint mégis meg fognak kötni.

Bucuresti-Bukarest, március 2. Mint ismeretes, az erdélyi kormánypart képviselők körében nagy elégedetlenség uralkodik Serban professzornak a mezőgazdasági kamarák elnökségéből való kibuktatása miatt. Az előzmények ismeretese: Az erdélyi képviselők felkeresték Mihalachet, akit arra kértek, hogy támogassa Serban jelöltségét. Mihalache kijelentette, hogy az elnöki tisztségre neki nincs jelölése, ezzel szemben alelnöknek Moldovanu volt beszarabiai tartományi igazgatót akarja megválasztani. Alighogy az erdélyi képviselők eltávoztak Mihalachetől, kormánypart körökben híre járta, hogy a caranisták Potarca földművelésügyi alminisztert akarják elnöknek megválasztani. Erre az erdélyi képviselők Madgearu

UJ! Mihály Ernő: UJ!
Autójavítás 170 Lei.
és az autójavító-műhelyek berendezése, vezetése, autógummi javítása, vulkanizálása
Vidékre utánvétellel küldi:
Lepage, Cluj

földművelésügyi minisztert keresték fel s hosszas tárgyalások után megállapodtak abban, hogy elnöknek egyhangulag Potarcát fogják megválasztani, míg az alelnökségre a regátiak is Serban jelöltségét támogatják.

Félreértés történt

A mezőgazdasági kamarák kongresszusán azután egészen másképpen folytak le a dolgok. Elnöknek valóban egyhangulag és közfelkiáltással megválasztották Potarcát, ezzel szemben az alelnökségre Moldovanu jelöltségét is beterveztették és a szavazás során Moldovanu 37 szavazatot

kapott, Serban 34 szavazatával szemben. Az erdélyiek aznap este az Amicitia éttermében értekezletet tartottak, amelyen szentesen kifakadások hangzottak el a caranisták és főleg Madgearu ellen. Az erdélyi kormánypart határozta meg a Moldovanu megválasztását sérelmesnek találták és éppen ezért energikus akcióra határozták el magukat. Egy delegáció kereste fel szombat délután Mihalachet, akitől tiltakoztak a mezőgazdasági kamarai választások ellen. Mihalache azt válaszolta, hogy félreértés történt és igyekezni fog megfelelő elégtételt adni a kormány-

Sepsiszentgyörgyön „munka közben“ elfogták az országutak hónapok óta körözött banditáit

Bucuresti-Bukarest, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Csikszereda és Mádéfalva között vasárnap délután megjelentek a főleg autók utasaira vadászó álarcos rablók, akik az utóbbi időben az ország legkülönbözőbb pontjain veszélyeztették a köz- és életbiztonságot és akiknek alig néhány nappal ezelőtt a bukarest-pleosti országúton sikerült mintegy 20 autó utasait kirabolni. Ezuttal azonban elérte őket végzetik, mert a sikeres operáció után a

véletlen a hatóságok kezére játszották őket. A Mádéfalva és Csikszereda közötti országutat egy erdőség alján eltorlasztották a banditák és az összes arra tartó automobilokat feltartóztatták. Mintegy 35 egyént sikerült ily módon teljesen kifosztani, azonkívül, hogy egyeseket — akik ellenkezni mertek — súlyosan bántalmaztak. Az egyik utasnak valahogyan sikerült a rablók látóköréből kikerülni és értesíteni a legkö-

part erdélyi szárnyának. Szombat délután a kamara ülésén Madgearu egyik törvényjavaslatának megszavazására került sor. Az erdélyi képviselők túntetőleg tartózkodtak a szavazástól és a javaslat így csak hatvanhat szavazatot kapott. A szavazást éppen ezért érvényteleníteni kellett.

Vajda vasárnapra összehívta az erdélyi képviselőket

Az erdélyiek elégedetlenségének kapcsolatosan az a hír terjedt el, hogy Vajda Sándor, volt belügyminiszter Bukarestbe utazik. A hír nem felel meg a valóságnak. Ezzel szemben tény az, hogy Vajda március 8-ra, tehát vasárnap délelőttre Kolozsvárra értekezletre hívta egybe az erdélyi kormánypart képviselőket és szenátorokat. Az értekezleten, amely előreláthatólag viharos lefolyású lesz, dönteni fognak a kormánypart erdélyi szárnyának további magatartása felett.

A diákok a zsidókat fenyegetik -- mert a kormány nem ad elég pénzt a menzákra

A diákokthoz és menzák delegátusai megállapítják, hogy a diákságot az 1924. évihez hasonló eseményekre provokálják

Bucuresti-Bukarest, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti diákokthozok és diákmenzák delegátusai kommunikét tettek közzé a fővárosi lapokban. A kommuniké bevezető részében kifejti, hogy a miniszterelnökség támogatásának hiánya folytán néhány menza kapuja be fog zárulni a közeljövőben. Hiába volt a diákok képviselőinek minden közbenjárása, a miniszterelnökség hajlíthatatlan maradt. Ennek alapján a diákmenzák és otthonok delegátusai megállapítják, hogy:

1. A diákságot az 1924. évihez hasonló eseményekre provokálják.
2. Az állam felelős vezetőinek köztönye anarchikus áramlatok kénykedvére hagyja a román lélek legkedveltebb részét.
3. Éppen ezért a diákság különböző megbeszélésekre összehívottak tekintik magát, hogy végső energiával és teljes méltósággal védje meg jogait.

A Cuvantul hosszú cikkben kommentálja a diákok kommunikéjét. A lap megállapítja, hogy a diákok ugynevezett delegátusainak egyáltalán nem áll jogukban hasonló fenyegetőzésekkel fellépni akkor, midőn az ország általános nehézségein belül ők is nehézségekkel kell, hogy megküzdjenek. Ha valaki az állam támogatását kéri, ennek legelső feltétele az, hogy respektálja a rendet, sőt azt adott esetben érdekeinek feláldozásával meg is védje.

A továbbiakban megállapítja a „Cuvantul“, hogy a háboru utáni diákgenerációk egyetlen számottevő embert sem adtak a tudományoknak. A kommunikének nincs igaza már csak azért sem, mert nem a diákság van „provokálva“,

hanem éppen a hatóságok, amelyek presztizsük érdekében kénytelenek lesznek szóba sem állni a kantinek kérdésében a diákokkal. Az államautoritás mai válságában semmi sem veszedel-

zelebbi csendőrsöt. Mihelyst a csendőrök megjelentek a láthatáron, az öt bandita autóra ugrott. A csendőrök ugyancsak autón üldözőbe vették őket. Mozivánszonra kívánczoló jelenetek következtek ezután. Málnás közelében a rablók leugrottak autójukról és felkapták az utat keresztező személyvonatra. A csendőrök telefonon leértették a közbeeső állomásokat és Sepsiszentgyörgyön négyet sikerült közülük lefogni.

mesebb ugyanis, mint olyan impressziót kelteni, hogy elegendő ha egy csoport ablakok beverésével és uccai botrányokkal fenyegetőzik, hogy megkapja, azt, amit követel.

Idősebb Reitter József a halálba követte öngyilkos fiát

Cluj-Kolozsvár, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt ráta fel Kolozsvár társadalmát az a hír, hogy ifj. Reitter József, a Reitter József-féle faszeggyár beltagja öngyilkosságot követett el. Reitter József Berlinben tartozkodó feleségének távolléte alatt követte el végzetes tettet. Reitter József öngyilkosságával a tekintélyes Reitter-család három fiatal sarja távozott az élők világából.

Ma, a kora délutáni órákban terjedt el az a hír Kolozsváron, hogy idősebb Reitter József követte gyermekeit a halálba. A hatvankét éves öreg urat, akit évek óta asztma és szívbaj gyötör, legfiatalabb fia öngyilkossága rendkívül megtört és a temetést követő napokon nem is mozdult ki lakásából. Vasárnap Reitter József jobban érezte magát és hétfőn reggel már meg is látogatta gyárát. Délben két óraker, kocsin érkezett vissza a gyárból és ekkor rosszul érezte magát. Családja azonnal lefektette az öregurat, aki azonban egy negyedóra múltán haldokolni kezdett. A család tagjai orvosért telefonáltak, a hirtelen alkalmazott injekciók azonban már későn jöttek. Reittert szélütés érte és pár perc mul-

va kiszendvedett. Reitter József egyike volt Kolozsvár legtekintélyesebb polgárainak. A háboru előtti években hatalmas kolozsvári gyufagyár Reitter-család birtokában volt. Reitter József és fivére, Aladár vezették az üzemet, amely allandóan több száz munkást foglalkoztatott. Az impérium változás után, amikor az állam monopolizálta a gyufát, Reitter József gyárát megvette az állam és Reitter akkor alapította meg a jelenleg is működő faszeggyárat. Reitter halála Kolozsváron általános megdöbbenést keltett, annál is inkább, mert halálát mindenki fiának pár nap előtt elkövetett szerencsétlen öngyilkosságával magyarázta.

Reitter Józsefet szerdán délután temetik.

Ha szolid és megbízható helyről akarja LIBAZSIR szilárdított borsómagot, írjen vagy kérjen árajánlatot
KLEIN ort. kősz. sz. és baromfiornokból Oradea, Saguna 6. Alapítva 1912.
Szállítás postán és vasúton saját költségén.

1930. március 3. Anyagi nehézségek a lapot, hogy se a Farbenindustrie, illetőleg Erdélyi Államsegélyosztás, illetve a „Zeitung“-gal, az üzleti és gazdasági élet számára akar bizonyos politikai a Hitler-felé való vonalán mo... les-e a lapot... hozni s amel... közgazdasági su... problemati... kvó, hogy a pöf... vetkezében a vi... zérü délnemtor... tóságú orgánun...
ben ez a változás Feiler Arturnak, ak már felmond... álló személyiségre... lyegét rányomják... rs vár. Demokra... akfurter Zeitung... a töke előretörése... bírálnak el. élénk...
ben arról suttog... Tagerblatt"-ná... zásokra kerül a... tétét még nem is... r szerint Theodor... erkesztőségéből b... inte hihetetlen... or Wolff többé... „Berliner Tageb...
nál is változások... elmúlt évben dr... háttérbe szorult... kikerült a „Vossi... kesztői pozíciójá...
ncernhez tartoz... n“, egy bátor bal... am anyagi nehé... vőben megszűnik... időben ennél a... rtalmi visszaesés... a lap megszűnik... rság egy bátor...
g orkánja végig... és különös, hogy... k esnek áldozatú...
a zsidó... k balja
k március 3-ra ter... való tekintettel... zősége élén Rosen... mint elnökkel... ondozó kolozsvári... nökét és megje... mutatva az összes... a felmerült kiad... nyújtaták.
ajánlotta az Arva... jövedelem 20 szá... ban a bál elmarad... kimutatott tiszta... 100 lejt teljes egé... nak engedték át.
Valamint az elszá... on is igazoljuk.
Árvagondozó... lyicsoport
Dr. Leitner Fülöp... elnök
intéz a magyar kor... ály érdekében. Pé... t képviselő tegnap... tságában kitért gr... nakidején állítólag... en elkövetett ké... történt ellentmond... z ítélet ellentmond... és szövegének ve... court képviselő ve... ügyben socialista... Briand francia kül... hogy diplomáciai... rolyi Mihály gróf... megígérte, hogy eb... ket intéz a magyar

„Szabad egy kis tüzet?”

Országszerte folyik a hajsza a bélyegezetlen öngyújtók ellen

Olcso trükkökkel, sőt feljelentésekkel végzik mindenütt az öngyújtó tulajdonosokat

Nyilatkozik a kolozsvári monopól igazgatója

Kolozsvár, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az öngyújtófronton áll a harc a fogyasztóközönség és hatósági közegek között. Kávéházi asztalok mellett, a valaki előveszi öngyújtóját, általános a meghökkenés:

— Vigyázzon, mert meglátja valaki... Az öngyújtó legfeljebb odahaza használja az ember. A Krüger gyufatörzst félti egzisztenciáját a kis masinától. A gyufa ára három lej dobozonként és föltötte kevés gyufa van benne. Nyilvánvaló, hogy jobban jön ki az, aki öngyújtót használ. Legkezenfekvőbb példa erre a dohányos ember, aki elhasznált naponta egy skatulya gyufát és ez havonta 90 lejtbe kerül. Évenként 1080 lejt. Ugyanakkor, ha venne egy öngyújtót kétszáz lejért, szerezne hozzá kovakövet és egyi kis benzint, átlag háromszáz lejből kihozná évenként a szükségleteit. Egy embernél tehát 700 lejt veszteség éri a gyufatörzst. Tekintélyes összeg, mert ezer meg ezer ember gondolkodik úgy, hogy jobb hét száz lejt megtakarítani, mint a gyufatörzst jövedelmeit fokozni vele.

A rendőrtisztviselő tüzet kér

Ezért megfelelő rendeletekkel akadályozza meg a fiskus az öngyújtó használatát. Természetesen nem úgy intézkedik, hogy a gyufa árát reális értékére leszállítsa, hogy ezáltal nagyobb forgalmat bonyolítson le, vagy nem is úgy, hogy az olcsó gyufa mellett drága öngyújtó-monopóliumot létesít és egyformán súlyt helyez az öngyújtó és a gyufa értékesítésére. Az öngyújtót, amelynek gyártása külföldön már jelentékeny iparrá fejlődött, kiltlja az ország területéről. A pénzügyi ágensek és a rendőrtisztviselőknek jut az „ellenőrzés” hálás és jövedelmező feladata. És ezek az urak nem tulságosan válogatnak az eszközökben, hogy az öngyújtó-tulajdonostól elszedjék az öngyújtókat. A legegyszerűbb és legeredményesebb módszer a következő:

A pénzügyi ágens vagy a rendőrtisztviselő beül a kávéháza és figyeli, hogy cigarettagyújtás közben ki használ öngyújtót. Ezután távozik a kávéházból és megvárja az öngyújtó-tulajdonos polgárt. Látja, hogy nem cigarettázik, tudja azonban, hogy öngyújtó van a zsebében.

— Szabad egy kis tüzet? — lép hozzá udvariasan és bocsánatot kérő hanghordozással. Az öngyújtó-tulajdonos polgár gyanútlanul enged az alázatos kérdésnek és előveszi öngyújtóját. De még ki sem szikrázik a kovából a tűz, az ágens ráteszi kezét az öngyújtóra és az öngyújtó-tulajdonos polgár a következő negyedórán belül a rendőrség kihágási osztályán írja alá a vétségéről felvett jegyzőkönyvet.

Házkutatás és razzia

De ez a legegyszerűbb módja az öngyújtó-keresésnek. Vannak azonban kevésbé leleményes rendőragensek, akik más módon védik a Krüger-csoport egyre növekvő profitját az öngyújtó invázió ellen. Ezek az urak, miután megtudták, hogy valakinek öngyújtója van, házkutatási engedélyt kérnek az ügyészségtől. Ezzel az engedéllyel az éjszakai órákban, mikor az öngyújtó-tulajdonos polgár békésen pihen ki a nap fáradságait, megjelenik az ágens két rendőrtársaságában és kezdetét veszi a munka. Az öngyújtó-tulajdonos polgár vagy bevallja, hogy van öngyújtója, vagy tagadja. Ha bevallja, egyszerű az egész. Az öngyújtó, mint corpus delicti átmev a fiskus tulajdonába és a polgár kifizeti a büntetést. Van aki 2000 lejt, van aki 1000 lejt, van aki 300 lejt, sőt olyan is akad, aki 5000 lejt fizet. A másik esetben az öngyújtó-tulajdonos tagadja az öngyújtót. És akkor kezdetét veszi a házkutatás. A hatósági közeg mindent átkutat. A szekrényekből a parkettre hajlítják ki a fehérműket. Az ágyakban a párnák alatt megkezdődik a kutatás. Öngyújtóknak leánykori levelei szétrepülnek a fölkökből. Folyik a házkutatás. A cseléd-szobában a mit sem sejtő háztartásbeli alkalmazott összekötött batuját széthányják indiszkrét kezek.

Öngyújtót keresnek... Ha történetesen nem találják, a házkutatás levezetésével megbízott tisztviselő udvariasan bocsána-

tot kér... Ha megtalálják, akkor a büntetés súlyosabb...

Különböző öngyújtóesetek

Az egyik öngyújtóeset igazán gondolkodba kell hogy ejtse az embert. Az Uj Kelet megírta, hogy Marosvásárhelyen egy kereskedő lakásán 120 kovakövet és 65 öngyújtót találtak. A hatósági közegek razzia tartottak a lakásán és a razzia eredményeként megbüntették 1 millió 500 ezer lejre. A kereskedőnek azonban nem volt egymillióöttszáz leje. Mi történtik tehát? Le kell ülnie a büntetését.

Az emberek találgatják: — Hogyan lehetséges ez? Törvény szerint 100 lejt büntetésnek 24 órai elzárás felel meg. Az egymillióöttszáz lejtben pedig tizenöt ezerszer száz lejt foglaltatik. Ebből pedig következik, hogy az öngyújtóhalmozó polgárnak 15 ezer napot tehát majdnem ötven évet kell ülnie, ha nem tudja a büntetést megfizetni...

Tekintve pedig, hogy egy rablógilykosnak maximális büntetése a román bíróság előtt általában nem több, mint 20 esztendő, kissé az általános kalkulálást indokoltnak látszik.

Mit mond a monopól iroda vezetője?

Felkerestük tehát a monopól iroda vezetőjét, Nicolaescu urat és információkat kértünk tőle arra vonatkozólag, hogy milyen minisztériumi intézkedések rejlenek e furcsaságok mögött. Ime mit mond a monopól iroda vezetője:

— A Monopolium Autonom Pénztára a legerélyesebb intézkedéseket foganatosítja az öngyújtó forgalombahozói ellen. Az országban egyetlen koncessziót sem adtak ki öngyújtógyártásra és a forgalomban levő öngyújtók illegális uton kerültek az országba. Aki öngyújtót hoz az országba és azt Bukarestben nem bélyegezteti felül, az csempészést is követ el és egyben áthágja azokat a rendelkezéseket is, amelyeket a gyufaforgalom érdekében adott ki a monopól igazgatója.

— A rendelkezések értelmében egy a monopól igazgatója, mint a pénzügyi-igazgatóságok és a rendőrségek a legszigorúbban járnak el azokkal szemben, akik öngyújtót hordanak maguknál, vagy őriznek lakásaikon. A hivatalos közeg, vagy magán személy, aki az öngyújtó nyo-

mára vezeti a hatóságokat, 25 százalékban részesül a büntetés összegéből. A büntetések öngyújtónként 1000 lejtől 5000 lejtig terjednek, minden darab kovakő pedig 100 lejes pénzbüntetést von maga után. A megbüntetettnek fellebbezési joga van, de ez csak a büntetés összegének leszállítására vonatkozhatik, mert a büntetést eltörölni nem lehet.

Felhívtuk a monopól igazgatójának figyelmét a marosvásárhelyi esetre, amikor olyan embert sujtottak 1 millió 500 ezer lejes pénzbüntetéssel, aki ezt az összeget megfizetni nem tudja.

Nem ötven év, csak hat hónap

— A törvény szerint — mondotta informátorunk — 100 lejes pénzbüntetés egy napnak felel meg. Arra az esetre azonban, ha a büntetés nem inkasszálható és az összeg horribilis, a törvény hat hónapban állapítja meg azt a maximumot, amelyben a kihágást elkövető egyén részesülhet.

Eddig tart a monopól vezetőjének nyilatkozata. A marosvásárhelyi kereskedő tehát nem fog 50 évet ülni, hanem csak hat hónapot. Öngyújtóért.

De vannak ennek az öngyújtó elleni hajszának olyan részletei is, amelyek gondolkodba ejtik az embert. Emberek haragban élnek szomszédaikkal, feljelentik őket öngyújtó-rejtegetés címén és erre megkezdődik a hajsza, a házkutatás, a büntetési kirovás, a letartóztatás, stb. Magánosok és hatósági közegek alantás trükkökkel ugratják az öngyújtó-keresőt sejtő tulajdonosait és a büntetés kirovása mellett a legkülönfélébb vezgatóknak vetik alá a „bűnöst”. Valahogyan immorálisnak tűnik ez a hadjárat, még akkor is, ha úgy magánosok, mint a hatósági közegek az áldozati adótól megnyirbált jövedelmeiket fokozzák fel az öngyújtó-büntetések illetteikről. Mert nem lehet elfelejteni, hogy mindez a Krüger csoport történelmi, amelynek kölcsöne felszörfölte a gyufafákat. Van drága és rossz gyufa, az öngyújtó használat pedig tilos. Bel- és külföldi állampolgárok végzése van napirenden szállodákban, kávéházakban, uccákon és mindenütt.

Ez pedig senkinek sem használ. Sem az ország jóhírének, sem az állampolgároké. (Jay.)

Ma este lesz a japán dalszínház egyetlen fellépése

Kolozsvár, március 2. Ma, kedden délután érkeztek Kolozsvárra a világhírű tokiói japán dalszínház 36 tagú együttese. Az exotikus vendégek két vagon saját díszlettel és kosztümmelel utaznak s a nagy európai és amerikai metropolokban a legnagyobb sikerrel debütáltak. A világsajtó legnagyobb orgánumaí úgy írnak a japán együttesről, mint egészen rendkívüli művészek társaságáról, akik a Felkelő Nap Országának minden bűbáját, varázsát magukkal hozzák és meglevenetik az európai nézők előtt.

A japán együttes eredeti japán némajátékokat, dalműveket, táncokat, ősi japán szokásokat, párbajokat, harakirit stb., stb. mutat be. Minden produkciójuk tökéletesen érthető a nem japán néző számára is. Az egyes darabok meséjét külön is megmagyarázza a konferanszié. Tizenkét szép gésa is utazik az együtessel.

Óriási áldozatokkal tudta csak lekötni a Mgyar Színház igazgatósága a japán együttest, a helyek árait azonban csak mérsékelten emelte fel. Senkisémm mulaszthatja el, hogy az életben csak egyszer kínálkozó alkalommal élve, megnézzék ezt az igazán ritka, igazán páratlan produkciót.

A kelet-európai földművesek támogatása a legjobb védelem a bolsevizmus ellen

A Népszövetség Európa-bizottsága, amelynek a megalakulását egy évvel ezelőtt még nem is sejtette előre senki, megkezdte első alkotó munkáját. Az a gabonakonferencia, amely most fejezte be Párizsban tárgyalásait, azt a feladatot vállalta magára, hogy gondoskodjék az 1930. évi gabonafelesleg elhelyezéséről, mert e készletek visszamaradása súlyosan befolyásolja Közép- és Kelet-Európa gazdasági helyzetét. Egy második bizottság a Népszövetség hivatalos védelme alatt új pénzügyi intézetet akar megteremteni,

szokásokat, párbajokat, harakirit stb., stb. mutat be. Minden produkciójuk tökéletesen érthető a nem japán néző számára is. Az egyes darabok meséjét külön is megmagyarázza a konferanszié. Tizenkét szép gésa is utazik az együtessel.

Óriási áldozatokkal tudta csak lekötni a Mgyar Színház igazgatósága a japán együttest, a helyek árait azonban csak mérsékelten emelte fel. Senkisémm mulaszthatja el, hogy az életben csak egyszer kínálkozó alkalommal élve, megnézzék ezt az igazán ritka, igazán páratlan produkciót.

amely módot nyújtana Európa kisebb gabonaexportállamainak ahhoz, hogy termésmüket racionalizálják és termésmüket kedvező körülmények között tudják egyik esztendőről a másikra megőrizni és elraktározni. Egyszerűen arról volt szó, hogy sok-sok millió kis földművesnek nyújtsanak segítséget, akik most nyomorúságosan nehéz helyzetben vannak. Nem azért, mintha ezek most is el volnának zárva minden hitellehetőségtől, hiszen az államok mindegyikének van több-kevesbé feljett jelzálogrendszere és alakulóban vannak

ilyen természetű nagyobb intézeteik, hanem azért, mert mindezeknek a kis termelőknek szükségük van arra, hogy munkájukból némi hasznot lássanak és pénzhez jussanak olyan feltételek mellett, amelyek nem emésztik fel végeredményében kis vagyonkájukat.

A pénzügyi bizottság külön albizottsága, amely Genfben már megkezdte tanácskozásait, konstátálta, hogy a helyzet már mindenfelé katasztrófálisra vált. Így például Jugoszláviában a földművesek adóssága 733 millió dollárig emelkedett és ez az adósság Lengyelország, Magyarország és a Balkán-államok földműveseinek tartozásaival együtt elérte az 1382 millió dollárt. Ez adósságok kamata általánosságban tizenkét százalékot tesz ki, de a valóságban ez sokhelyütt huszonöt-harminc százalékig emelkedik. A megmivelt földekre fennálló tartozások öszszege legalább tíz-tizenöt dollárt tesz ki hektáronként.

Mindezek a kis termelők hatalmas gátat jelentenek a bolsevizmus ellen. Ha azonban a nyomorba hajítják őket, az a legveszedelmesebb propaganda lehet a szovjet mellett. Briand külügyminiszter munkája eme részének óriási jelentőségét tulajdonít.

— Arról van szó — mondotta legutóbb a francia külügyminiszter — hogy az európai gondolat megállja-e a próbát. Most láthatjuk majd meg, hogy az európai együttműködésről hangoztatott szavak üres frázisok maradnának vagy pedig élő valósággá lehet-e azt fejleszteni. Ebben a kérdésben senki sem nyilváníthatja magát érdektelennek.

Egyes technikailag fejlettebb államokban, mint például Hollandiában, Dániában és Franciaországban a helyzet természetesen egészen más, mint ott, ahol a földművelés aránylag kezdetleges stádiumban van. Nem szabad azonban azt hinni, hogy veszteséget jelent az, ha egyszerűbb testvéreinket segítjük, azokat a testvéreinket, akik földjükön, kevés kivétellel, gyengébb minőségű gabonát termelnek. Ha Kelet-európában szociális zavarok támadnak, úgy azok az államok fognak emiatt elsősorban szenvedni, amelyek a luxusfogyasztás számára dolgoznak.

Hol kezdődött a krízis

Ennek a bizonyosságát megtaláljuk a mostani válságban is. Ez a krízis a legszükségesebb nyersanyagoknál, a petróleumnál, gabonánál, ólomnál, kauszumnál és pamutnál kezdődött, azonban néhány hónappal az első jelenségek felbukkanása után a luxuscikkekkel való kereskedelem is a legsúlyosabb bajba jutott. Látni lehetett, miképpen terpezkedett szét a gazdasági nyomor az Oroszországgal határos országok felett, amit nemcsak a dumping idézett elő, hanem ennél sokkal veszedelmesebb propagandát fejtett ki az általános kétségbeesés.

Briand annyira meg van győződve az európai szolidaritás megteremtésére irányuló első kísérleteinek a fontosságáról, hogy visszautasította politikai barátainak azt a kérelmét, hogy vállalja el a köztársasági elnököltötséget. Kijelentette, hogy elsősorban azt akarja látni, mi lesz a sorsa az európai Unió megteremtésére irányuló tervének. Ezen a problémán akar dolgozni és nem ér rá arra, hogy a köztársaság elnöke legyen.

A Genfben összeült pénzügyi bizottság nem elégedett meg elméleti vizsgálódásokkal, hanem párisi ülésére már magával viszi teljesen kidolgozott tervezetét egy új bankintézet megalakítására. A bank tőkéjét ötmillió dollárra tervezik a Népszövetség garanciája mellett, akkora tartalékokkal, amelyek lehetővé teszik kötelezvények kibocsátását oly nagy összegben, hogy meg lehessen oldani Közép- és Kelet-Európa földhitel-problémáját. Az új intézet székhelyéről még nem döntöttek. Egyelőre az a terv merült fel, hogy a bank főintézete Svájcban a nemzetközi fizetések baseli bankja közelében, valamelyik a Népszövetséghez közeli városban lesz. Emellett esetleg Amszterdamban is szóba kerülhet abban az esetben, ha Hollandia hajlandó lesz megfelelő kedvezményeket és messze-menő adóimmunitást nyújtani.

A máramaros a máramaros
Mar téve lásd

Bucuresti-Bukarest
Kelet tudósítójától.)
mor égető problémá
dülőponthoz érkezett,
hogy a legutóbbi mi
talmu megbízatással
CAPS elnökre ruház
mor megvizsgálásána
zet megoldására ir
megtételének nehéz
feladatát.

Máramaros
Bukarest

Akciók és ellenakció
vélemények, memorá
morandumok, közbenj
valóságos áradata há
nyomorának egyre kri
körül. Ebből a labirin
is bontakozott ki, de
az ország ezen elhag
ralmas helyzetét, vér
maguk teljes meztelen
azok a kísérletek, am
probléma megoldását
sérietek azonban megá
nál és az égető problé
vitték előre a megold
nyires is hihetetlenül
oka nem utolsó sorba
máramarosi párttagoz
datlan viszonyoknak t
rosban jól tudják ezt
tudja, hogy a márama
uralkodó ellentétek ké
megoldását. S ha eh
hogy Máramaros nag
az ország fővárosától
sorsának irányítói egy
nek tulságos érdeklő
szágrészek speciális
meg fogjuk érteni, hog
nemzeti parasztpárt ur
még mindig nem törté
intézkedés sem Máram
voslására.

Miniszteri
marosban

zolt a kormányfőriakb
zolt a kormányfőriakb
Mihalache földművelés
idejében ellátogatott a
közé, megtekintette Fe
dász kastélyát és Feren
láját, hogy azután 25
meg tutajon a Visó víz
szor, mint földművelé
csinált Máramarosban
De inkább a szociális
lódott és nem volt ne
hogy a máramarosi la
minden kérepletet fel
mégis történt: meginc
rad—máramarossziget
vonatot. Az eredmény
deficit és ezzel szembe
tikus haszon.

Manolescu e
északi ország

Az autonóm erdőpén
lescu ezredes a napokb

AMBROSI, FIS
AIUD-JUD
Szőlőoltványok, alar
mölcsfák, diszfák,
legjobb beszerzé
első osztályu alanyvess
Riparia, Riparia por
pestris, adunk el mély
n. Szőlőoltványokat
és árak mellett. — A

A máramarosi kormánypártban uralkodó nézeteltérések késleltetik a máramarosi probléma rendezését

Manolescu ezredes kezébe van letéve a máramarosi nyomor likvidálásának problémája

Akciók és ellenakciók, tanácsok és ellenintézkedések léglója gáncsolta el a máramarosi probléma megoldását.

Bucuresti-Bukarest, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosi nyomor égető problémája kétségtelenül forró pontponthoz érkezett. Közölte az Uj Kelet, hogy a legutóbbi minisztertanács teljhatalmu megbízatással Manolescu ezredes, a CAPS elnöke ruházta a máramarosi nyomor megvizsgálásának és a siralmas helyzet megoldására irányuló intézkedések megteremtésének nehéz és felelősségteljes feladatát.

Máramaros messzire esik Bukaresttől

Akciók és ellenakciók, tanácsok és ellenintézkedések, memorandumok és ellenintézkedések, közbenjárások, intervenciók, a siralmas áradata háborgott Máramaros kormányának egyre kritikusabb problémája járul. Ebből a labirintusból ha egyéb nem is bontakozott ki, de az kétségtelen, hogy az ország ezen elhagyatott sarkának siralmas helyzetét, vérző sebeit és bajait a maguk teljes meztelenségében tarták fel, azok a kísérletek, amelyek a máramarosi probléma megoldását célozták. Ezek a kísérletek azonban megállították ennél a pontnál és az égető problémát egy lépéssel se vitték előre a megoldás felé. És bármennyire is hihetetlenül hangzik, de ennek oka nem utolsó sorban a kormánypárt máramarosi párttagozatában uralkodó általánosan viszonyoknak tudható be. Máramarosban jól tudják ezt és a kormány is tudja, hogy a máramarosi párttagozatban uralkodó ellentétek késleltették a kérdés megoldását. S ha ehhez hozzászámítjuk, hogy Máramaros nagyon messze fekszik az ország fővárosától s hogy az ország sorsának irányítói egyébként sem viselkednek túlságos érdeklődéssel az egyes országrészek speciális bajai iránt, akkor meg fogjuk érteni, hogy két és fél évvel a nemzeti parasztpárt uralomra jutása után még mindig nem történt egyetlen konkrét intézkedés sem Máramaros bajainak orvoslására.

Miniszteri látogatások Máramarosban

A kormányfőférfiakból Máramaros iránt érdeklődő a kormányfőférfiakból Máramaros iránt Mihailache földművelésügyi miniszterisége idejében ellátogatott a máramarosi hegyek közé, megtekintette Ferdinánd király vasúti kastélyát és Ferenc József emléktábláját, hogy azután 25 kilométert tegyen meg tülajon a Visó vizén. Andrei professzor, mint földművelésügyi alminiszter, szintén Máramarosban egy körutazást tett, inkább a szociális bajok iránt érdeklődött és nem volt nehéz megállapítani, hogy a máramarosi lakosság nélkülözése minden képzeletet felülmúl. Valami mégis történt: megindították a nagyváradi-máramarosszigeti-csernovici peage pontot. Az eredmény: havi ötszáz ezer lej befűt és ezzel szemben igazán kevés praktikus haszon.

Manolescu ezredes elindul az északi országrészekbe

Az autonóm erdőpénztár elnöke Manolescu ezredes a napokban meglátogatja az

AMBROSI, FISCHER & CO
AIUD-JUD-ALBA

Szőlőoltványok, alanyvesszők, gyümölcsfák, díszfák, rózsák stb. legjobb beszerzési forrása. Az osztályu alanyvesszőket, Berlandieri Riparia, Riparia portalis és Riparia x peupieris, adunk el mélyen leszállított áron. Szőlőoltványokat is szállítunk előfűtött árak mellett. — Árjegyzék díjtalan.

északi országrészeket: Beszarabiát, Bukovinát és Máramarost, amelyeknek gondoljai és sokfajta gazdasági, nemzeti és szociális problémái a kormány jóvoltából az ő vállaira neheztednek. Egészen bizonyos, hogy az ezredes figyelmét nem fogják elkerülni a speciális máramarosi bajok és ezek között is a legsürgősebb megoldásra váró probléma: a közbirtokossági erdők kérdése. 32 ezer holdnyi területen fekszik a visói közbirtokossági erdő, amelynek kitermelését a jelenlegi kormány akadályozza a mai napig is. Több, mint két milliárdot képvisel ezeknek az erdőségeknél az értéke. Idestova hatvan éve folyik már a pereskedés ezekért az erdőkért. A nagy perben 1927-ben a legfőbb semmitörvénnyel a közbirtokossági erdők és a közbirtokosságok kérdését, amelynek alapján meg kellett volna kezdeni a kitermelést.

A kormány elgáncsolta a közbirtokossági erdők kitermelését

A kormány azonban közbelépett, mert egyes máramarosi kormánypárti potentátok és köztük Filipeicu képviselő, a jelenlegi vármegyei prefektus bizalmi embe-

re, azzal érveltek, hogy az erdők kitermelése csak a zsidókat juttatná fölösleges kenyérkeresethez. Ez az érvelés hamis volt, mert a közbirtokosoknak alig 20—25 százalékát képezik zsidók és hamis volt azért is, mert ez lett volna az egyetlen módja annak, hogy román famunkások ezrei juthassanak egzisztenciához. És hiába volt dr. Lázár Illés minden intervenciója, a kormány nem volt hajlandó feladni álláspontját.

Parlagon hever az állam huszonhátezer holdja

A 32 ezer holdnyi közbirtokossági erdősegen kívül parlagon hever a Máramarosban az állam 26 ezer holdra terjedő erdősege is. A konjunktúra éveiben a Groedel cég ajánlatot tett az erdőségek szövetkezeti alapon való kitermelésére. Az intrika itt is közbelépett. A Groedel cég, amelynek módjában állott volna finanszírozni a kitermelési munkálatokat, visszakapta a már lefizetett 11 millió lejt és kivonult a máramarosi piacról, amelyre még nagyobb erővel neheztedt ezután a nyomor. Az autonóm erdőpénztár felépített ugyan egy

A francia-olasz tengerészeti megegyezés létrejöttnek tekinthető

Szerdán nyilvánosságra hozzák a megegyezés szövegét

Párizs, március 2. A Havas távirati iroda jelenti, hogy a francia-olasz tengerészeti megegyezés létrejöttnek tekinthető. A Párizsban visszaérkezett angol miniszterek a Quai d'Orsayn a delután folyamán hosszan tárgyaltak Brianddal és Dumonttal s utána közölték az újságírókkal, hogy a flottatárgyalások egyezmény kötésével eredményes befejezést nyertek. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint Franciaország magasabb ösztönzés birtokában marad, több tengeralttjáró felett rendelkezhetik, mint Olaszország, kizárólag gyarmati szolgálatra modernizálhat több nagy csatahajót. Ezzel szemben Olaszország több torpedóhűző és kis cirkáló felett rendelkezhetik, míg a tizezer tonnás cirkálók tekintetében a paritás elvét vitték keresztül.

Az angol sajtó legtöbb orgánuma az

összinte meglepődés hangján emlékezik meg az angol miniszterek párizsi és római tárgyalásainak sikereiről.

A szélsőjobboldali lapok közül a Morningpost nagy elismeréssel ír a flottatárgyalások eredményességéről és az olasz-francia megegyezést Henderson eddigi legnagyobb sikerének állítja be.

A Daily Herald annak a reményének ad kifejezést, hogy a tengeri leszerelést a szárazföldi követni fogja. A francia lapok közül a Matin annak a reményének ad kifejezést, hogy a most létrejött olasz-francia tengerészeti megegyezés el fogja háritani az egyéb kérdésekben fennálló francia-olasz ellentéteket s utat nyit ezen kérdések tárgyalásához is. A lap hangoztatja, hogy Franciaország a megegyezés érdekében csak lényegtelen engedményeket tett a buvárnaszádoknál, de az össz-

fürészt súlyos befektetések árán Felsővisón, ez azonban csak arra volt jó, hogy fölös mértékben igénybe vegye a lehetetlen gazdálkodás folytán az adófizetők keserves filléreit, — ezenfelül azonban sem az erdő-problémát, sem a munkanélküliséget nem tudta megoldani. Holott a máramarosi erdőkben 35 évig szakadatlanul folyhatna a munka. Évenként 300 ezer köb méter fát lehetne kitermelni, amiből 28 millió 350 ezer lej folyna az államkasszába.

A másik súlyos probléma: a só

Másik súlyos problémája Máramarosnak a só. Az aknasugartási és rónaszéki bányák valamikor a fél osztrák-magyar monarchiát látták el sóval. Ma elhagyatottan omladoznak. Még azt a keveset sem szállítják el, ami raktáron hever. Az állam gazdálkodására ime egy jellemző eset. Rónaszéken az elmúlt év novemberében egy 4 kilométeres tárna fenyegető beomlásáról tett jelentést a kirendelt szakértő. Harmincezer lej kiutalását kérte javítási költségekre. Az összeget nem utalták ki, a tárna pedig néhány héttel ezelőtt összeomlott. Helyreállítása 650 ezer lejt fog kerülni. A máramarosi elégedetlenségek kiterjednek végül a földreformra is, amely nem a legigazságosabb volt. Hogy egyebet ne enlitsünk, öv. Pop Simonné ma is 33 ezer hold földterület ura s Felsővisótól Bukovina határáig, 65 kilométeres ut mentén, ameddig csak a szem ellát, minden az övé.

Ime a kisebb bajok: Szlatinán nem lehet vámozni, bár rendes vámhivatal működik. Szigetben nem lehet utlevelet láttamozni, stb., stb.

A helyzet kulcsa Manolescu kormánybiztos kezében van letéve. Máramaros meggyötört lakossága feszült várakozással tekint a kormánybiztos működése elé.

Hátszegi Ernő

A londoni zsidó békeszövetség előadóestélyén Sir Herbert Samuel a próféták universalizmusáról tartott erőteljes pacifista beszédet

Hertz londoni főrabbi élesen támadta az új naptár-reformtervezetet

London, március 2. A zsidó békeszövetség nagyszabású előadó estét rendezett tegnap Londonban. Az előadó estély jelentőségét az a tény adta meg, hogy azon Gilbert Murray, a szellemi együttműködés kiépítésére alakult népszövetségi bizottság elnöke, a népszövetségi liga kimagasló vezéregyénisége nagyszabású előadást tartott a nemzetközi szellemi együttműködésért dolgozó bizottság munkájától.

Az előadó estélyen dr. J. H. Hertz, a londoni vezető főrabbi elnökölt, aki megnyitó beszédében kifejti, hogy milyen óriási jelentőséggel bír az a törekvés, amely az általános szellemi együttműködés biztosítását célozza. A londoni főrabbi beszédének további során kitért a naptárreform kérdésére is és megállapította, hogy az új reformjavaslat, amely oly súlyosan érinti a szombat ünneppajját, az amerikai pénzpiacról indul ki, ahol nem gondolnak egyébre, mint arra,

hogy az új naptárreform-tervezet meg fogja könnyíteni az üzleti könyvelést és az üzleti elszámolás műveletét.

— Vannak azonban magasabb és értékesebb szempontok, mint a könyvelés és elszámolás, — fejezte be határozott beszédét a londoni főrabbi.

Ezután dr. Murray professzor tartotta meg rendkívül érdekes előadását, majd általános érdeklődés közepette Sir Herbert Samuel emelkedett szólásra. A volt palesztinai főkormányzó felhívással fordult a zsidó néphez, hogy erőteljesen vegyen részt a békemozgalmokban. Az ótestamentumot — mondotta — gyakran idézik háborus tendenciákkal kapcsolatban. Jézus könyve az ősidőknek szól és nem a modern kornak. A zsidó nép lelki szemei előtt Jézus prófétának könyve kell lebegjen és a mi kötelességünk megmutatni a világnak, hogy a zsidóság nem azon a régi könyv alapján, hanem a prófé-

tonnázis eddig fennállott differenciája a jövőre is fennmarad Franciaország javára.

Henderson és Briand a tárgyalások befejezése után közös táviratot intéztek Grandihoz, melyben üdvözölték az olasz kormányt a tengerészeti egyezmény megkötése alkalmából.

A miniszterek az egyezmény ratifikálását fogják ajánlani törvényhozásaiknak.

Dumont francia tengerészeti miniszter tegnap este bankettet adott az angol miniszterek tiszteletére, akik ma délelőtt elutaztak Londonba a francia fővárosból.

A lapok azt a tájékoztatást kapták, hogy a francia-olasz tengerészeti megállapodásokat szerdán nyilvánosságra fogják hozni.

ták univerzalizmusán épült fel és ma is annak alapján áll.

— A nemzeti érzés mindaddig, amíg bizonyos határok között mozog, kétségtelenül értékes hatalom, azonban veszedelmet jelent, ha ezeket a határokat átlépi.

Herbert Samuel egyik palesztinai élményét mondotta el. Palesztina főkormányzója volt, amikor egy kolonista házban egy kis sarlót nyújtottak át neki, amelyet egy német bajonettből kovácsoltak át. A bajonettből kovácsolt sarlót a londoni háborus muzeumnak ajándékozta.

— Ha önök ellátogatnak a londoni muzeumba — mondotta befejezésül — a hadiszerszámok óriási tömegében egy kis keret alatt meg fogják találni ezt a sarlót, amely alatt három nyelven fogják olvashatni ezeket az örökké való igéket: *Kardjaikat ekévé, fegyvereiket sarlóvá fogják átkovácsolni...*

Aldozati adót vet ki a kolozsvári ortodox hitközség tagjaira

Méltóságteljesen zajlott le a kolozsvári ortodox zsidók közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, március 2. (Az Új Kelet tudósítójától). Vasárnap délután szokatlan érdeklődés mellett zajlott le a kolozsvári ortodox zsidó hitközség nagygyűlése, amely főleg a szefárdok elleni tiltakozás jegyében indult. A nagygyűlést a Sasz Chevra Mikes Kelemen uccai templomában tartották meg Adler Sámuel hitközségi elnök vezetésével.

Az elnök megnyitójában megemlékezett az utóbbi napok szomorú és megszármazott eseményeiről, amelyek — ugymond — arra indítanak bennünket, hogy most már a legkomolyabb formában határozzunk ennek a hitközségnek a jövőjéről. Az anyagi és erkölcsi támadások után Kolozsvár ortodox zsidóságának fel kell ocsudnia végre és szánálnia kell a hitközséget. A mostani összejöveteleink célja, hogy alaposan tárgyaljunk meg a jövő teendőit.

Dávid József szabómester követeli, hogy ez a gyűlés kizárólag Glasner Akiba főrabbin esett sérelmet tárgyalja.

A bajok előidézői

Dr. Pollák Sándor: Nekünk is lelki ügyünk, ami a közelmúltban történt főrabinnal és a hitközség két tisztviselőjével. A bajok előidézői azonban azok az urak, akik magukat szefárdoknak mondják, de erre az elnevezésre is méltatlanok. Kérdezzük, vajjon a kongresszusi hitközség kihasználta-e a testvérségi baját? Megvagyunk róla győződve, hogy éppen az ellenkezője történe! Ha bajba jutnánk, ők bizonyára testvéri szeretettel támogatnának bennünket. Hiszen nekünk is érdekünk, hogy legyen egy vallási közület a városban, amely száz százalékgig áll a vallási elvek alapján és azokat szívesen lélekkel gyakorolja. De mit látunk? Közel egy évtizede ádáz harc folyik, nem ideális célokért, hanem gabelláért. Ha a chaszidok morális alapon állnának, akkor tudhatnák, hogy olyan terület ez, a melyen nem szabad üzletkedni. Nekünk ma nincs más kötelességünk, minthogy megtagadjuk velük a közösséget. Nem szabad érintkezni velük és ha majd látják, hogy baj van, akkor jönnék ők és keresik velünk az érintkezést. Nincs a hitközségnek vagyona. Minden erőforrásunk a zsidó érzés és a zsidó lelkesedés. Segítsék ki a hitközséget válságos helyzetéből és fogadják el azt a szánalmi tervet, amelyet az előjáróság kidolgozott. Progresszív adóztatást vezetünk be és kell hogy mindenki érezze, mi a kötelessége.

Glanz Jakab: A tények beszélnek. Sajnos, vannak olyanok, akik nem ismerik a kolozsvári ortodox zsidóság fájdalmát. Tíz év óta kinlódunk, a hitközség költségvetése nem tud egyensúlyba jönni és mindennek a testvérharc az oka. Utótt a tizenkettő óra, mindenki áldozzon tehetségén felül is, hogy évszázados hitközségünket megmentsük. A főrabbi egyedül dolgozott a hitközség érdekében és tessék, mi volt ezért a jutalma!

Dr. Marton Ernő alpolgármester emelkedett ezután szólásra: — Joggal kérdezhettek Önök — mondotta — miért állok fel a hitközségi gyűlésen, miért szónoklok, mit keres Saul a próféták között? Nem vettem eddig részt a hitközségi életben, de most, amikor az ortodox hitközség előjáróságának megtisztelő felkérésére idejöttem, azért tettem ezt, mert elérkezett a pillanat, amikor igenis, ki kell állni, beszélni kell és cselekedni. Még ég arcunkon a szegényes, a **chilul hasém** fölött, ami a közelmúltban itt történt. Minden jó zsidó érzését tolmácsolom akkor, amikor felelem a tiltakozás szavát a megbántott igazság, a megbántott személyek, a megbántott nép nevében és elégtételt követelek a rajtunk esett sérelméért. De én azt mondom, vizsgáljuk meg lelkiismeretünket és kérdezzük meg önmagunktól, nem járultunk-e mi is hozzá, hogy a dolgok idáig elfajultak? Nincs jönnök ahhoz, hogy csak másokat okoljunk mindaddig, amíg nem csináltunk számvetést arról, megfelelt-e a hitközség magas hivatásának és mi is megfeleltünk-e azoknak a követelményeknek, amiket a zsidó hitközség joggal támaszthat minden tagjával szemben? Vajjon teljesítette-e a hitközség feladatát, amely az ifjúság nevelése, a zsidó kultúra fejlesztése és a szociális munka terén reá hárul. Gondoskodtunk-e arról, hogy a hitközség otthona legyen minden zsidónak? Vajjon, ha mi becsülettel teljesítettük volna kötelességünket, felmerülhetett volna ebben a régi

és tekintélyes községben a szefárd- és gabella-kérdés?

— Ha önzertes hitközségi tagok vagyunk — folytatta dr. Marton — megtörténhetett volna, hogy 4—5 lejes gabella-különbözet miatt az ortodoxok elárulják saját községüket? (Eljenzés.) Tovább megyek és kérdem: egészséges és igazságos dolog-e az, hogy egy nagy város zsidóságának a jövőjét a gabellára, erre az igazságtalan fogyasztási adóra helyezték? Ha azt akarjuk, hogy a hitközség régi fényében tündököljön, gyökeresen meg kell változtatni mindent, radikális adópolitikát kell bevezetni, mert ami eddig itt történt, az tipikus galut-történet. Csodákban bízunk, másoktól, idegenektől várunk segítséget, holott tudnunk kellene, hogy csak önmagunkban bízhatunk. **Im én ani li mi li?** Ha én nem dolgozom magamért, ki dolgozik helyettem? Az Atyáknak ez a mondása nagyon is talál a mi viszonyainkra. Csak mi magunk tudunk olyan lelki atmoszférát teremteni, amely megöozza a gazdasági konszolidációt. Ha lelkiismeretes és igaz **balbatimok** lennénk ebben a hitközségben, akkor nem történhetett volna meg, hogy a főrabbi meg tárgyalni a hatósági emberekkel. A lélek belső szavára hallgatva teljesítse mindenki kötelességét és akkor el fognak járulni erről a hitközségről azok a lázas és izgalmas bajok, amelyek tíz év óta zaklatnak bennünket. (Nagy taps és eljenzés.)

Kiméletlenül élni fogunk jogainkkal

Dr. Klein Miksa volt a következő szónok: — Az elmúlt napok szomorú eseményei kell hogy szolidaritással tegyenek bennünket. Elismerem Marton Ernővel, hogy mi magunk is okai voltunk a dolgok elfajulásának. Törbe csalták főrabbinakat, de bízom a román bíróság pártatlanságában és bizonyos, hogy az igazság győzni fog. (Eljenzés.) Elégített fogunk szerezni magunknak. Évek óta dul a harc, aminek oka nem kis mértékben a zsidó felekezeti bizonytalanság jogi helyzete. A törvény nekünk adott igazat és mi ezentul kiméletlenül fogunk élni jogainkkal. Az elnézés politikájának véget kell vetni. Ha Önök támogatni fogják a vezetőséget, akkor ismét virulni fog ez a község, visszaállít-

Gazdát cserél Amerika három legnagyobb újságja

Newyork, március 2. Pulitzernek, Amerika magyarországi származású egykori újságkirályának három fia a napokban azt a kérdést intézte a newyorki törvényszékhez, hogy a bíróság adja beleegyezését három lapjuknak: a Morning World, Evening World és Sunday Worldnak az eladásához. A bíróság beleegyezését azért kellett kérni, mert Pulitzer végrendeletében úgy intézkedett, hogy örökösei állandóan kötelesek ezeket az újságokat kiadni és a vállalatot sem be nem szüntethetik, sem el nem idegeníthetik. Az örökösök beigazolták a bíróság előtt, hogy az említett lapok kiadása az utóbbi esztendőben átlag évi félmillió dollár deficiittel járt, ezért tehát a végrendelet intézkedését meg kell változtatni, mert különben csödbe kerülnek. A mostani veszteségek mellett a lapokat legfeljebb még egy negyed évig tudnák kiadni, míg ha elfogadnák a Scrippsward-koncern ajánlatát, amely ötmillió dollárért hajlandó megvenni a három újságot, ők maguk is megmenekülnének az anyagi bukástól és biztosítva volna a lapok további fennmaradása és megjelenése is. Pulitzer kiskoru unokáinak az ügyvédei a tervezett eladás ellen tiltakozást jelentettek be a bíróságnál, mivel Paul Bloch newyorki lapkiadó félmillió dollárral magasabb ajánlatot tett a lapokért.

A bíróság először úgy határozott, hogy csak két nap múlva hozza meg döntését, azonban a laptulajdonosok közölték, hogy abban az esetben, ha a felmerült nehézségek nyilvánosságra jutnának, a lapvállalat huszonegy órában belül tönkremenne, hacsak a kiadást az új tulajdonosok nyomban át nem vennék. A bíróság erre már a kö-

vek iskoláinkat, sőt a középiskolát is. (Eljenzés.) Fegyelmet és áldozatkészséget kérek.

Ezután a következő határozati javaslatot olvasta fel:

A határozati javaslat

1. A Kolozsváron 1931. március 1-én megtartott ort. hitközségi közgyűlés teljes bizalommal eltele a román kir. bíróságok objektív ítélkezése iránt, türelemmel várja be ennek igazságteljesítését a Glasner Akiba és társai ellen folyamatba tett megvesztegetés iránti bünpertben.

2. A négyülés kifejezi szeretetteljes ragaszkodását és nagyrabecsülését főpásztor, Glasner Akiba főrabbi iránt a megpróbáltatások és szenvedések e napjaiban és töretlen hittel hirdeti, hogy a bíróság elégtételt fog adni neki, a gonoszul előkészített törbeállításáért.

3. A közgyűlés súlyosan elítéli a központi iroda vezetőségét azért a passzívitásért, amellyel évek óta viseltetik az ortodox hitközség és a szefárd csoport között folyó küzdelemben; hogy sem nem tud, sem nem akar semmit sem cselekedni a belső viszályok békés rendezése végett, ép ezért kifejezi iránta a bizalom hiányát.

4. A közgyűlés tiltakozik a kolozsvári szefárd csoport törvényellenes és törvénybíró magatartása ellen, amellyel az ort. hitközséget legális jövedelmeiben megkárosítja és társadalmi retorziókkal fog elni a szefárdokkal szemben.

5. A közgyűlés teljes bizalmat fejezi ki az ort. hitközség jelenlegi vezetősége iránt s utasítja arra, hogy autonóm jogainak megvédésére a harcot tovább vezesse s kifejezi cselekvő áldozatkészségét ezen harra tovább folytatása iránt, mert velünk van a törvény, az igazság és a jog.

A határozati javaslatot, valamint a dr. Pollák Sándor által az áldozati adó bevezetése iránt beterjesztett javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Az ülés után öt órakor a gyűlés résztvevői a nagyterembe mentek, hogy meghallgassák Glasner Akiba zsinati adari beszédét, amelyben a főrabbi megindító hangon emlékezett meg az év kiváló halottairól.

vetkező napon kihirdette határozatát, amely szerint helytadott a Pulitzer testvérek kérelmének.

Ezzel a tranzakción egy általánosan ismert név tűnik el az amerikai újságírásból. Pulitzer volt a mai amerikai zsurnalizmus megalapítója. Lapjai gyorsan közkezdélségre tettek szert, milliós példányszámokban jelentek meg és óriási vagyont szereztek kiadójuknak. Hearst újságkirállyal szemben az öreg Pulitzer az ugynevezett sárga zsurnalizmusnak volt a reprezentánsa, lapjai azonban később nyugodtabb hangneme tértek át és egyideig a legjobb orgánumai voltak a liberális irányú amerikai publicisztikának.

Bernard Shaw és Kurt Götz a Magyar Színházban. Szerdán este mutatja be a színház Bernhard Shaw világhírű szindarabját, amelynek címe Posnet elárulatása. Shawnak ez a legszínesebb, legmulatságosabb darabja, amely az amerikai cowboyok színes életébe vezet bennünket. Maga Shaw melodramának és egyben prédikációnak nevezi ezt a művét, amelyben a leggroteszkebb szatíra s a legnemesebb líra adnak egymásnak találkozt. Nálunk Földényi László adja az akasztófa előtt álló, elszánt lökötöt, Tóth Elek a nagytinktélyű falusi főbíró, Fekete Mihály a kenetteljes hipokrita előjárót, Tompa Béla a dandy cowbait, Komár Juliska cédá kis nőt, Bárdi Teréz pedig a megváltó asszonyt alakítja. Kivülük Miklósi, Benes Ilona, Nemes Manci, Vass Piri, Balázs, Selmezy, Nyerges, Dancsó stb., stb. juttattak jobbnál-jobb szerepekhez. Ugyanezen az estén magyar nyelven először kerül színre Curt Götz pompás kis szatírája, amelynek címe: A háztető verebe. A főszerepeket Földényi, Tóth Elek és Balázs Samu alakítják.

SPORT

Berlinben lezajlottak a korcsolyázó világbajnokságok

Berlin, március 2. A nagy érdeklődés jegyében lezajlott verseny részletei a következők:

Páros világbajnokság: 1931. évi világbajnokpár: Rotter—Baby—Szollás Magyarország 13.5 helyezési szám. 2. Orgonista Olga—Szalai Magyarország 14.5 h. szám. 3. Idi Papetz—Zwack Ausztria 23.5 h. sz. 4. Gaillard—Petten Ausztria 27.5 h. sz. 5. Miss Vinson—Hill USA 39.5 h. szám. 6. Hoppe—házaspár Csehszlovákia 39 h. szám. 7. Gasthe—házaspár Németország 45. h. szám.

A páros világbajnokság után a Berlin SC 4:2 (2:1, 0:1, 2:0) arányban győzött a csehszlovák jégkorci válogatott ellen, a világbajnok kanadai Manitoba pedig tüneményes játékkal 16:0 (8:0, 3:0, 5:0) arányban verte Risserssee együttesét. A női egyes világbajnokságot a norvég Sonja Hennie védte meg, aki magasan kiemelkedett a mezőnyből. Helyezési száma 8. Második Ilde Holovszky osztrák 19 h. szám. 3. Fritzi Burger osztrák 21 h. sz. 4. Vinson USA 26 h. szám.

A férfi világbajnok: Karl Schäffer. Helyezési száma 8. Mögötte következnek Roger Turner USA 26 h. sz. 3. Bayer német 33 h. sz. 4. Dirstler osztrák 33 h. sz. 5. Mayer Labergo német 41 h. sz. 6. Nikka men finn 44 h. sz. 7. Vadas Mátrón magyar 45 h. számmal.

A hokki körmérkőzések során a Manitoba a BSC-t 8:1-re, a cseh válogatottat Risserssee 5:1-re verte. A kanadaiak nyerték a körmérkőzés díját.

Megkezdődött Kolozsváron is a futball szezon. A vasárnapi szép tavaszi időben az Universitatea két csapattal mutatkozott be a KAC és a Haggibbor ellen. Előbbivel szemben 1:0 (1:0), utóbbival 8:1 (4:0) arányban győzött.

Budapest. A pesti profilliga bajnoksága a Hungaria és a Ferencvárosi versengés óriási meglepetést okozott. Eredményük Nemzeti—Hungaria 2:1 (1:1). Vasas—Ferencváros 3:2 (1:2). Ujpest—Bástya 5:1 (3:1). Budai 11—Kispest 4:0 (0:0). Boesky—Sabaria 2:0 (1:0). Pécsbaranya—III. kerület 0:0.

Friderika

— Lehár Ferenc operettjének bemutatja a kolozsvári Magyar Színházban —

Szombat este Lehár Ferenc, a világhírű operettszerző egyik legújabb alkotását, „Friderikát” mutatta be a Kolozsvári Magyar Színház. A „modern” operettnek abban a sekélyes áradatában, mely nemcsak a szöveg szellemtelenségében és trivialitásában, hanem a „muzsikájuk” nyakatekert ségében is rendszerint megnyilvánul, a „Friderika” valóban üdítő oázis. Bár kissé profánnak érezzük, hogy a világhírű dalom legkomolyabb és leguniverzálisabb szellemét: Goethét operett színpadra cipeljük s ennek a gízasi nagyságnak énekes bonvivant legyen a megszemélyesítője — mégis el kell ismernünk, hogy Lehár finom muzsikája, egyes helyeken operett szerűségbe átesapó tartalmassága, mindent sokszorososan jóvá tesz. A librettó mindenütt igyekszik a zene finomságait alkalmazkodni; vannak jelenetek benne, amelyek teljesen méltóak a goethe-i lírához. Ez az operett nemcsak azért jó, mert bensőbb hurokat tud érinteni, hanem azért is, mert alkalmas ad a főszereplőnek arra, hogy színészi munkát is végezzenek: hangulatokat és lelkiállapotokat érzékeltessenek.

Goethét Nádor Jenő alakította olykor stílusosan, de ami játékában nem volt ziótkeltő, azt bőven pótolta meleg zenésű, színesen hangzó énekével. A második felvonásban nyitászini taptot kapott. Kőröscsnyói Illy legjobb képességei bontakoztak ki Friderika szerepében; nemcsak szép énekel, hanem stílusosan és bensősen játszott is. Kertész Manci is tett. Ihász humora és bonhomója ezáltal finom és kedves volt. A többi szereplők és a rendezés nagyban hozzájárult az osztatlan sikerhez. A zenei betanulmány érdemes munkáját Stephanidesz karmester végezte művészi hozzáértéssel.

Fiszta, tágas, világos butorozott szoba azonnalra, 1 szoba konyhás lakás május 1-re

kiadó

Str. Bălcescu (v. Eszterházi u.) 9.

HIR

Új Kelet az egyes bányászati zsidóságok Főszerkesztő: Dr. Felelős szerkesztő: Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Halkéink utánnomása megjelölésével en

— Javuló idő várható. A meteorológiai prognózis szerint erős ént az időjárásban jármérseklét Budapestre Celsius.

— Csödöt kértek Wirtlen. Budapestről jelent. Rajos herceg neve jól rajtában meg a franki Szombaton három osztályos cég együttesen csődöt herceg vagyonára 57.000.000. A cégek ezt a csődet próbálják behajtani. A csődet ügyében nyújt a törvényszék.

— Gandhi újra megválasztott indiai alkirály. A Times new-delhii tájékoztatja, hogy Gandhi újra megválasztott indiai alkirály, hogy megválasztásukat. Angol meglepte a tárgyalások híre. Általában a meglepetésükben szűnhet áll be.

— Az Ovomaltine tápszer állandó használatra doboz vétele a legelőnyösebb.

— Egymillió csehkorománvos célokra. Prágai csehszlovák egyetem kérdő magyar tudományos Massaryk elnök egymillió mányozott. Az intézet felkutatni már igen előbb vannak. Az előkészít Orbán Gábor pozsonyi bizottság tagjai jönnének és újságírók.

Látta-e négy Óro

Ha nem, olvasson!

— A szocialista intézmény munkahét bevezetése. A szocialista rehabilitációs bizottságának dr. osztrák delegátusjának felkérésére a nemzetközi szakszervezetek tárgyalásairól gyalások alapján azt éreget világon vezessék káhet.

— A Korunk márciusi László és Gaál Gábor s jelenő Korunk márciusi kezű tanulmányokat et Sándor: Magyar fasizmus kritikája. Fábry a valóság. Medve Miklós világnézetét háttérbe A Prix Severini. Bodtka kritikája. Boljai halálos ítélet? stb., s részben Gergely Sándor, Sellyey József, Alföldi elbeszélései találja a krónika, Szemle, Hozzájárulások, rovatokban hű foglalkozik az irodalom állatáival. A Korunk átvette 860. felévre 460. Mutatványszámot ing kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár 16. szám.

— Mindazon mérgek sénék, melyeket romló nek elő, a természetes szerviz azonnali használatra készítő képez. Hires orvosokban felsorolják az orvosok József viz többek között mint specifikus ellenszert. A Ferenc József keszárban, drogériákban kapható.

HIREK

Uj Kelet az egyetemese erdelei és bányászati zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Helyi utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Javuló idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-jelentése szerint erős éjjeli fagy, egyben az időjárásban javulás várható. A hőmérőskék Budapestben ma délben 1 fok alá esnek.

Csödöt kértek Windischgrätz herceg ellen. Budapestről jelentik: Windischgrätz ajos herceg neve jól ismert az európai köztudományban még a frankhamisítás idejéből. Szombaton három osztrák egy budapesti cég együttesen csöd megnyitását kérte a herceg vagyonára 57.000 pengő tartozás miatt. A cégek ezt a követelést már megpróbálták behajtani a hercegen, de sikertelenül, mert a herceg sárospataki birtokait és ingatlanait a fiára íratják. A csöd ügyében nyolc-tíz napon belül kell a törvényszéknek döntenie.

Gandhi újra megkezdte tárgyalásait az indiai alkirályal. Londonból jelentik: Times new-delhii távirata szerint kedden Gandhi újra megjelenik Lord Irwing indiai alkirálynál, hogy folytassák megbeszéléseiket. Angol politikai körökben meglegte a tárgyalások gyors újrafelvételének híre. Általában azt hitték ugyanis, hogy a megbeszélésekben hosszabb tartam szünet áll be.

Az Ovomaltine természetes, erősítő és szeszélyes használatánál a családi szeszélyes vétele a legelőnyösebb.

Egy millió csehkorona — magyar tudományok céljaira. Prágából jelentik: A csehországi egyetem keretében felállítandó magyar tudományos intézet céljaira Kassaryk elnök egy millió csehkoronát adományozott. Az intézet felállításának munkálatai már igen előrehaladt stádiumban vannak. Az előkészítő bizottság elnöke Urban Gábor pozsonyi reáliskolai tanár, a bizottság tagjai jónévi magyar írók, tanárok és újságírók.

Látta-e már a négy Ördögöt?

Ha nem, okvetlenül nézze meg!

A szocialista internacionálé az ötnapos munkahét bevezetéséért. Zürichből jelentik: A szocialista internacionálé végrehajtó bizottságának ülésén Bauer Ottó dr. osztrák delegátus jelentést tett a munkahéti kérdésben az internacionálé és a nemzetközi szakszervezeti szövetség együttes tárgyalásairól. A jelentés a tárgyalások alapján azt ajánlja, hogy az egész világon vezessék be az ötnapos munkahéteket.

A Korunk márciusi száma. A Dienes László és Gaál Gábor szerkesztésében megjelent Korunk márciusi számából a következő tanulmányokat emeljük ki: Haraszi Sándor: Magyar fasizmus programja. Balogh István: A modern pedagógiai törekvések kritikája. Fábry Zoltán: A költő és a valóság. Medve Miklós: Exakt tudományok világnézeti háttere. Bölöni György: A Prix Severine. Bodor András: A kritika kritikája. Bolyai Zoltán: Használat-e a halálos ítélet? stb., stb. A szépirodalmi részben Gergely Sándor, Reményi József, Sellyey József, Alfred Polgár és mások elbeszéléseit találja az olvasó. A Kulturkrönika, Szemle, Hozzászólás és Folyóirat-szemle rovatokban huszötöt kisebb cikk foglalkozik az irodalom és tudomány aktuális állásaival. A Korunk előfizetési ára egész évre 860, félévre 460, negyedévre 250 lej. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Str. Regala 16. szám.

Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek idéznek elő, a természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata fontos segéd-eszköz képez. Hires orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a Ferenc József viz többek közt ölommérgezésnél, mint specifikus ellenszer kitűnően bevált. A Ferenc József keserűviz gyógyszerzetekben, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A szovjet hajlandó a gabona-dumping enyhítésére?

Angol politikai körökben azt hiszik, hogy Oroszországot bele lehet kapcsolni az európai gabonakonferencia tárgyalásaiba

London, március 2. Több lap azt a hirt hozta nyilvánosságra, hogy a hosszabb oroszországi tartózkodás után most visszatért Mackie ezredes, volt kanadai képviselő nem hivatalos tárgyalásokat folytatott szovjetkörökkel, melyeknek során bizonyos feltételek mellett a szovjet hajlandónak nyilatkozott volna arra, hogy a gabonadumpingot enyhítse. Az üzenetet közvetítették az angol kormányknak is.

Angol politikai körökben valószínűnek tartják, hogy Oroszországot most eredményesen lehetne bekapcsolni az európai gabonakonferenciák tárgyalásaiba.

Newyork, március 2. 52 amerikai hazafias egyesület táviratot intézett Hoover elnökhöz, melyben rámutatnak arra, hogy Kanada mindennemű kereskedelmi összeköttetést megszakított a szovjettel s felkéri, hogy az Egyesült Államok is bojkottálja a kényszermunka révén előállított árukat exportáló szovjetkereskedelmet.

Látta-e már a négy Ördögöt?

Ha nem, okvetlenül nézze meg!

Ujabb szabotázs-per tárgyalását kezdtek meg Moszkvában. Londonból jelentik: Moszkvában 14 szociáldemokrata szabotázs-büntetésben megkezdtek meg a tárgyalást. A száz gépirt oldalra terjedő vádirat ismertetése több órát vett igénybe. A szovjet törvényszék épületét egész napon át a GPU emberei őrizték.

Eljegyzés. Teszler Ibolya Cluj és Grünfeld László Sármasel jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Lapunk vasárnapi számában a Kolozsvári Mentők Sorsjátéka hirdetését hibásan közöltük. Olvassa el a mai számunkban levő hirdetést.

Newyorkban pénzhamisító bandát fogtak el. Londonból jelentik: Newyorkban pénzhamisító bandát fogtak el, akik csaknem tökéletes hamisítványokat gyártottak dollárbankjegyekben. Vezetőjük egy német volt. A rendőrség lefoglalta a sokszorosító gépeket.

Braunschweigban rendben zajlottak le a közsegítanási választások. Berlinből jelentik: Braunschweigban a közsegítanási választások alkalmából nagyobb rendbontó akciók nem voltak. A választások részvétele a szavazásban 75 százalékos volt.

Községi választójogot kapnak a japán nők. Londonból jelentik: A Timesnek jelentik Tokióból, hogy a japán képviselőház elfogadta a nők közsegítanási választójogáról szóló javaslatot. Törvényerőre emelkedése egyelőre kétséges, mert a szenátus elutasító magatartást tanúsít a nők választójogának kérdésében.

Nemcsak a székrekedésben szenvedőknek, hanem az egészségesnek is ügyelni kell belének rendszeres tisztítására. Orvosának tanácsára vegyen be este 2-3 szem Artin dragéet és reggelre megkönnyebbül.

N A P R Ó L - N A P R A

Augsburgban J. Timm, volt bajor igazságügyminiszter „A kriminalista pillantás” című daraját adták elő. A miniszter e komédiában a rendőrzogásokat gunyolja ki.

A háboruban elesett hősök gyásznapján a német birodalom egész területén gyászünnepek voltak. A birodalmi gyűlésben tartott gyászünnepekben Hindenburg birodalmi elnök is megjelent. Az ünnepség ideje alatt gyászatyolvas repülőgépek keringtek a birodalmi főváros felett.

Tegnap Budapestén a mentők 150 esetben nyújtottak első segélyt mérgezett embereknek. A rendőrség megállapította, hogy a megbetegedések oka a Corwin áruház büféjének fagyaltjában keresendő. 16 mérgezett súlyos állapotban kórházba kellett szállítani. Hat beteg állapota életveszélyes.

Ottawából jelentik, hogy a kanadai ontarioi Trentonban Sámuel Garrow

Két zseni találkozása. Holnap, szerdán este a kolozsvári Magyar Színház színpadán a modern nyugati irodalom két legnagyobb szelleme jut szóhoz: Bernhard Shaw és Kurt Götz. Minden igazi kultúrember számára felülülés lesz ez az este, melynek keretében a szatira csillogó, harcos szavai hangzanak fel a rivalda előtt. Bernhard Shaw évek óta nem jutott szóhoz magyar színpadokon ugyanakkor, mikor az egész kultúr világ az ő eszméitől ragyogó paradoxonaitól és klasszikus megállapításaitól hangos. Két zseni találkozása lesz a művészet jegyében a holnapi színházi est, melyről egyetlen műbarátnak sem szabad elmaradnia. Az előadást Salamon László vezeti be.

A száj- és garatúr fertőtlenítését végzi és fertőző betegségektől óvja meg magát, ha rendszeresen szopogat Anacot pasztillát. Egy fiola ára 37 lej.

Elesen támadták a francia kamarában a vasutak tarifaemelési szándékát. Párizsból jelentik A francia kamara vasárnapi ülésén támadták a vasutak tarifaemelési szándékát. Az elmúlt évi 1.9 milliárd eltüntetésére a vasutaknál a legnagyobb takarékosag követelték s hibáztatták a vasutak vezetését, amely a háboru befejezése óta több, mint 118 ezer rel növelte alkalmazottainak számát. Valószínű, hogy a vasutak 25 százalékos személy- és 13 százalékos teheráru tarifaemelési törekvése megbukik.

Látta-e már a négy Ördögöt?

Ha nem, okvetlenül nézze meg!

Elektromos árammal akarják megszólaltatni a Szent Péter templom harangjait Rómából jelentik: A napokban megkísérik a Szent Péter templom harangjainak elektromos árammal történő megszólaltatását.

Curtius Bécsbe utazott. Bécsből jelentik: Curtius dr. német birodalmi külügyminiszter ma este utazik el Berlinből az osztrák fővárosba, ahová kedden reggel érkezik.

Ujabb kommunista letartóztatások Budapestén. Budapestről jelentik: Kommunista szervezkedését a politikai rendőrség leleplezte. 14 férfit és 4 nőt a szervezkedésben való részvétel miatt a rendőrség letartóztatott.

Látta-e már a négy Ördögöt?

Ha nem, okvetlenül nézze meg!

94 éves aggastyán negyedik feleséggel kötött házasságot. Garrownak előző házasságából 25 gyermeke, 47 unokája, 35 dédunokája és 5 ükunokája van.

Az elmúlt évi párizsi szépségkirálynőt egy garázstulajdonos ellen megkísérelt gyilkos merénylete miatt letartóztatták. A nő tettét szerelemföltésből követte el.

A lapok beavatott helyről szerzett értesülései szerint Achmed Zogu albán király még e hét folyamán elhagyja az osztrák fővárost. Az elutazás napját és óráját nem fogják nyilvánosságra hozni és azt se, hogy a király melyik pályaudvaron hagyja el Bécsét.

Délnyugatosdországnban Göteborg közelében a Red tavon áthaladó gépkocsik alatt a tó jege beszakadt. Az autó hat utasa közül csak egy utas és a sofőr menekültek meg a halálveszedelemből.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI
 Kedd, március 3.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjelzés. 16: Zenekar. 17: Hírek. — 17: Zenekar. 18: Rádiógyetem. — 19: Grammfón. 20: Rádiózenekar. — 20: Felolvasás. 20.45: Rádiózenekar. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Balalajkzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Novellák. 5.30: Cigányzene. 6.30: Francia nyelvoktatás. — 7: Gyorsírótanfolyam. 7.25: Az Operaház színlapjának felolvasása. 7.30: Wagner: Bolygó hollandi c. operája. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Fesz szalózenekar.

Bécs. 20: Dalcst. Schubert, Handel, Wolf, Schumann, Loewe művei. 20.15: Csellóhangv. 21.50: Dostal zenekar.

Berlin. 19.30: Katonazene.

Breslau. 23.10: Szórákzóztató zene.

Hamburg. 20: Offenbach-est.

Varsó. 17.45: Filharmonikus hangverseny. Schubert: H-moll szimfónia. Smetana: Csehország erdei és virányai. Csajkovszkij: Romeo és Julia. 19.50: Opera.

Poznan. 18.50: Verdi: Traviata operája.

Kattowic. 20: Opera.

Milánó. 20.30: Operett.

Róma. 20.45: Opera.

Prága. 20: Zenekari hangv.

Pozsony. 19.05: Szórákzóztató zene.

Kassa. 19.05: Keringők.

Ostrava. 19.25: Keringők.

Oslo. 20: Zenekar. 22.05: Mandolinzene.

Stockholm. 22.10: Beethoven: Vámosnégyes.

Belgrád. 22.50: Rádiózenekar.

Toulouse. 24.15: Tangódalok. 24.30: Katonazene. 24.45: Argentínai zenekar.

Párizs. 22.30: Massenat hangv.

London. 21.10: Orgonajáték.

Szerda, március 4.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek. 12.50: Grammfón. 16: Rádiózenekar. 17: Hírek, időjelzés. 17.45: Rádiózenekar. 18: Rádiógyetem. 19.30: Francia lecke. 20: Hegedűhangv. Beethoven: F-dur szonáta. Söenger: Rógtönzés. Tor Aurin: Humoreszk. Saenger: Skót pasztorale. — 20.45: Hárfahangverseny. — 22.15: Vónós négyes.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Zenekari hangv. 12.25: Hírek. — 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: „A csók története”. Felolvasás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Novellák. 5.30: Hangv. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: Közgazdasági tájékoztató. 7.30: Hangv. Saent Saens: G-moll zongoraverseny, Liszt: Esdur zongoraverseny. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Cigányzene. Közben 10.45: Angol nyelvű előadás „Budapest” címmel.

Bécs. 20: Dalosszövetség hangverseny. 2.10: Zenekar.

Berlin. 20.40: Bach hangv.

Breslau. 21.30: Kamarazene. 23.30: Hat napos verseny közv.

Frankfurt. 21. Debussy dalok.

Hamburg. 22.30: Bécsi táncok.

Varsó. 20.30: Hegedű és basszus hangverseny.

Látta-e már a négy Ördögöt?

Ha nem, okvetlenül nézze meg!

Poznan. 20.30: Népszerrü zene zenekar és szolisták előadásában.

Riga. 19.03: Kamarazene. Beethoven: Szeptett, Grieg: Dalok. 21.30: Weber: Büvös vadász c. operája.

Ostrava. 18.25: Fuvószene.

Brünn. 20.30: Népszerrü hangv.

Oslo. 20: Hangv. Humperdinck: Jaucsi és Juliska, Mendelssohn: Olasz szimfónia, Csajkovszkij nyitány. 22.35: Tánczene grammfónon.

Stockholm. 20: Szimfónikus hangverseny. 22: Tánczene.

Milánó. 21.15: Szimf. hangv.

Róma. 20.45: Opera.

Párizs. 22.30: Hangv. Puccini: Tosca. Charpentier: Lujza ária. 21.35: Hegedűjáték.

London. 22: Katonazene.

Magos butorozott I szoba köny-május 1-re adó (Eszterházi u.) 9.

KÖZGAZDASÁG

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár nagy fejlődéséről számol be az intézet 1930. évi mérlege

Cluj-Kolozsvár, március 2. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. igazgatósága február hó 27-én tartotta meg gróf Beldi Kálmán elnöke alatt mérlegmegállapító ülését. A zárszámadásokból az igazgatóság meglepéssel állapíthatta meg a rossz gazdasági viszonyok ellenére az intézet további fejlődését és azt is, hogy a bank az elmúlt évben az egyes üzletágakban jelentős emelkedést ért el.

A pénzügyi összeforgalma az 1930. évben 36.275.128.694 lej volt, az előző évi 29.454.054.419 lejjel szemben.

Az aktívák összege 482.463.687 lej, mely tételekben kb. 65 millió lejes emelkedés mutatkozik.

Jelentékenyen gyarapodott az intézet betétállománya is, mely 291.128.987 lej,

ami a múlt évi általános gazdasági pangás mellett, a közönség bizalmának nagyfokú megnyilvánulását mutatja.

A váltótárca állománya 266.441.893 lej, míg a folyószámla kihelyezéseinek összege 128 millió 992.107 lej. Ezen tételeknél is igen szép emelkedés mutatkozik.

Visszszámítási hitelt a pénzügyi intézet a Banca Nationalától és külföldi nagybancoktól vett igénybe, de a bank ezen passzívájában lényeges csökkenés mutatkozik, ami azzal magyarázható, hogy az elmúlt évben inkább az olesó külföldi folyószámlahitelek igénybevételével fedezte szükségleteit.

A pénzügyi vezetése az elmúlt évben is szokásos gondossággal örködött az intézet mobilitása felett, mert betétállományával szemben jóval nagyobb pénz-

készlet és azonnal likvidálható követelések állanak rendelkezésére.

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. a múlt év végén költözött át Wesselényi Miklós uca 7. szám alatt levő modernül átalakított székházába és fiókhálózatát is kibővítette azzal, hogy Szilágycsehen új fiókot létesített.

Ugy a belföldi, mint a külföldi pénzügyintézetek az 1930. év eredményének egy nagyrészt tartalékolásokra használják fel és ezzel szemben az osztalékot leszállítják. A pénzügyi igazgatósága is ezt a helyesnek mutatózó üzleti politikát követi, mert a közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy az osztalékot 17.76 százalékban állapítsa meg és az adó levonása után részvényenként 14 lej netto összeget fizessen.

Az igazgatósági ülés Fodor József helyettes vezérigazgatót az intézet vezérigazgatójává nevezte ki.

res olasz tenorista vendégfellépésével.

Csütörtök, márc. 5: Urhatnám polgár. Péntek, márc. 6: Parasztszünet és jazzok. **Vittorio Fullin** híres olasz tenorista vendégfellépésével.

Szombat, márc. 7: Hamlet (Prózaelőadás). Vasárnap, márc. 8 (délután): Urhatnám polgár.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Kedd fél 9: A tokiói japán dalszínház tagu együttesének zene-, gésa- és balettkarának egyetlen vendégjátéka (Felemelt helyárok. Bérletsszám: Ssz. 205.)

Szerda fél 9: Blanc Posneti előadása (Shaw-darab, először) A háztető rebe. (Kurt Gatz-darab, magyarul először). Az építőmunkások, a vasutas és nyomdászok dalkarainak részvételével. Bevezeti: Salameu László, Balettszűnet. Rendes helyárok. Ssz. 205.

Csütörtök fél 9: Lear király. (Uj szecserozásban. 29. Premiérberlet. Ssz. 202.)

Péntek fél 9: Csárdáskirálynő. (Karácsonyi. Kertész, Nádor. Ház felépítésével. 10, 20, 30, 40, 50 lejes mozihelyárral. Ssz. 203.)

Színház-Mozi

Román Opera műsora

Kedd, márc. 3: Urhatnám polgár. Szerda, márc. 4: Aida. Vittorio Fullin hi-

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE
HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

MEGHÍVÓ

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Kolozsvár

1931. március hó 21-én d. u. 4 órakor saját székházában, Calea Regele Ferdinand 7 szám (volt Wesselényi Miklós uca) tartja meg

XXXVI. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

TARGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése és az évi zárszámadások előterjesztése.
2. Határozathozatal az évi nyereség felosztása, nemkülönben az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása tárgyában.
3. Hét felügyelőbizottsági tag választása egy évre és javadalmazásának megállapítása.
4. Indítványok.

FIGYELMEZTETÉS. Tisztelettel felkérjük a t. részvényeseket, akik a közgyűlésen résztvenni akarnak, hogy az alapszabályok 20. szakasza értelmében részvényeiket a közgyűlés előtt három nappal az intézet pénztáránál Kolozsvárt, vagy a bank dési, bethleni, zsidói, zilahi és szilágycsehi fiókjánál, letétbe helyezni sziveskedjenek.

Cluj-Kolozsvár, 1931. február 27

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága

VAGYON

MÉRLEG-SZÁMLA

TEHER

Pénztárkészlet	22,370.640		Részvénytőke		40,000.000
Követelés pénzügyintézetektől	31,047.696	53,418.336	Tartalékok:		
Értékpapírok		430.175	Tartaléktőke	14,650.000	
Pénzügyintézet érdekeltség		3,200.000	Kétes követelések tartaléka	3,813.005	18,463.005
Váltók		266,441.893	Alapok:		
Adósok		130,992.107	Nyugdíjalap	2,387.909	
Garanciák		18,353.581	H. Ferenczy Gy. v. ig. 30 éves jub. tisztv. alapja	205.000	2,592.909
Ingtatlanok:			Betétek		291,128.987
Cluj: székház, bérház és egyéb ingatlanok	8,714.595		Hitelezők		62,954.259
Dej: Fiók székháza	50.000		Visszszámított váltók a Banca Nationala a Romániainál és külföldi pénzügyintézeteknél		
Jibou: Fiók székháza	150.000		Garanciák		34,170.128
Beclean: Fiók székháza	117.000	9,631.595	Be nem váltott szelvények		18,353.581
Zalau: Fiók székháza	600.000		Átmeneti kamatok		181.237
Felszerelések központ és fiókoknál teljesen leírva			Beszédési értékek	31,473.887	4,587.541
Beszédési értékek	31,473.887		Tiszta nyereség		10,036.040
		482,467,687			482,467.687

TARTOZIK

BEJÁRÓ SZÁMLA

KÖVETEL

Költségek:			Nyereségátvitel 1929. évről		520.382
igazgatók, tisztviselők és egyéb alkalmazottak fizetése és lakpénzilletménye, adók, portó és sürgönydíj		13,685.675	Tiszta kamatjövdelem, jutalékok és egyéb nyereségek		23,890.911
Kétes követelések tartalmára átírva		1,500.000	Ingtatlanok jövedelme		810.422
Nyereség egyenleg:					
Nyereségátvitel az 1929. évről	520.382				
1930. évi tiszta nyereség	9,515.658	10,036.040			
		25,221.715			25,221.715

Cluj-Kolozsvár, 1930. évi december hó 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

- Fodor József sk. vezérigazgató h. Gr. Beldi Kálmán sk. elnök. Dr. Óvári Elemér sk. alelnök.
- Gr. Bethlen Pál sk. Fleissig Sándor sk. Heltai Béla sk. Heves Vilmos sk. Alexandru Lăpedatu sk. Mendl Jakab sk. Radó Pál sk. Kálmán Henrik sk. Ungár Lajos sk.
- Br. Wesselényi Miklósné sk.
- Ezen mérleg- és eredményszámát az üzleti könyvekkel egybevetve, megegyezőnek találtuk.
- Br. Bánffy Dezső sk. f. b. tag. Dr. Bene Ferenc sk. f. b. tag. Dr. gr. Bethlen László sk. f. b. tag. Dr. Tosa Gyula sk. f. b. tag.
- Stricker Ferenc sk. f. b. tag. Szántó Jenő sk. f. b. tag. Weiss Béla sk. f. b. tag.

Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R.-T. nyomása Cluj, Str. Baron L. Pop 10. — Telefon. 9-77.

XIV. EVF.

Cluj-Kolozsvár március

56

Az Uj Kelet és bá

Cluj-Kolozsvár

Készítve megörökösre

A kamp hadat üze város

Aki pedig azt követelő „eszmé gonosztevő agyába téved. Az, vagy az nek agyában ezek születtek, hivatalos gorizálva a fegyverlyik elmebeteg kösöt: e pillanatban pártot reprezentáln

Nem kell hozzá hogy az ember me lerről, illetőleg az tékben méltó „sz van szó. Ez a szelle lamenti kivonulás mot dolgozott ki nek gyors üdvözlés program, bár a X napvilágot, a közép szegényítheti, sőt mondjuk, hogy a ten elbujhat mellet

A középkor ugyaz zott a nagyvárosok ná is inkább nem te értelemben vett na halvány sejtelve sen azonban elérkezett arra, hogy a középk gát jövétegyék. Ösz a nagyvárosokat, a kosnál többel rendelkez meg kell semmisiten síteni pedig azért, sok voltak mindig n dalmaknak és innen zelmes utjukra a s sai.“ A városokban szes marxisták, a v lyeek lehetővé tett áruházak alapítását tultengésének megál sürgösebb emberi é kább, mert már a „n akadtak ugynevezett szek, akik szintén világvárosok élete e

Hitlerék természetos, nem tervszerű l a nagyvárosoknak, n eltarthatna, hanem bályokat követelnek hogy a világvárosok hitlerista paradics megvalósulhasson. sebben a tömegmész nek igénybe, de mer gondolhatják, hogy itelt emberek esetleg nek: egyelőre megel mesítés büntetével i kipécézett emberes nyulna. Programjuk és „alkoholisták“, val tegek“ terméketlen anélkül természetesen tevők és az elmebete a kampóskereszteseké nák.

Ilyen önzetlenség nem lehet várni Hitler mebetegék“ és „bünt városi munkásságot, gondolkodókat, a zsid a katolikus papságot. Juk gyakorlati kivite hogy 15-20 év alatt